

საკვანძო კომპილაციები

N2'2023

სასტუმრო „ფაბრიკის“ კედლის მხატვრობა.
პროფესორ იოჰანეს ლინდენერის ფოტო

სსიპ მასწავლებელთა
პროფესიული განვითარების
ეროვნული ცენტრი

ISSN 2960-9895

9 772960 989008

გამომცემელი –
მასწავლებელთა
პროფესიული
განვითარების
ეროვნული ცენტრი

სარედაქციო კოლეგია

ბერიკა შუპაკიძე
მასწავლებელთა პროფესიული
განვითარების
ეროვნული ცენტრის დირექტორი

მანანა ჰინჭარაძე
მასწავლებელთა პროფესიული
განვითარების
ეროვნული ცენტრის ინოვაციური
განათლების
პროგრამის კონსულტანტი

მარიამ დახუნდარიძე
კომუნიკაციების ეროვნული კომისიის
მედიაციური განვითარების
ხელშეწყობის დეპარტამენტის უფროსი

ნუგზარ კოხრიძე
სამეცნიერო ინტელექტუალური კლუბის
„თაბათა დიალოგი“ თავმჯდომარე

ირინა ქობალია
ზუგდიდის N4 საჯარო სკოლის დირექტორის
მოადგილე, მენარმეობის კლუბის
ხელმძღვანელი

ეკა თაბუაშვილი
თბილისის #182 საჯარო სკოლის დირექტორი

თამთა მამალაშვილი
თბილისის 1-ელი ექსპერიმენტული სკოლის
მენარმეობის კლუბის „CEO CLUB“
ხელმძღვანელი

მთავარი რედაქტორი
ანი კუდუხაშვილი

კორექტორი
მაია წიკლაური

დიზაინერი
ბესიკ დანელია

საკონტაქტო ინფორმაცია:

მასწავლებელთა
პროფესიული
განვითარების
ეროვნული ცენტრი

მისამართი:
თბილისი,
ზურაბ ანჯაფარიძის I შესახვევი N6
ელფოსტა:
info@tpdc.ge

ISSN 2960-9895

ჟურნალში გამოქვეყნებულ
პუბლიკაციებში გამოთქმული
ზოგიერთი მოსაზრება, შესაძლოა, არ
ემთხვეოდეს მასწავლებელთა
პროფესიული განვითარების
ეროვნული ცენტრისა და
ჟურნალის რედაქციის
შეხედულებებს. ცალკეულ
სტატიებში დასახელებული
ფაქტების უტყუარობაზე
პასუხისმგებელია სტატიის ავტორი

სარჩევი

02 ანი კუდუხაშვილი
**მოთავადი თაობის განათლება
განსაზღვრავს ქვეყნის მოთავადს**

**03 ევროკომისიის ანგარიში
სამართლო განათლების
შესახებ სასწავლო
დაწესებულებაში**

13 მარიამ დახუნდარიძე
**მედიაციური განათლება, როგორც
გამჭოლი კომპათენსია**

19 ირინა ქობალია
**ჩვენი ქადაქის სამრევლო
ისტორია – ზუგდიდის
ფაიფურის ქარხანა**

24 თამთა მამალაშვილი
**კლუბური მუშაობა მოსწავლის
კომპათენსიის განვითარებისთვის**

30 ეკა თაბუაშვილი
**მართაობის სწავლების
საუკეთესო პრაქტიკა**

36 ნუგზარ კოხრიძე
**არაფორმალური განათლების
როლი საკვანძო კომპათენსიის
მხარდაჭერის გაძლიერებაში**

ნანი კულესკაი

მასწავლებელთა პროფესიული
განვითარების ეროვნული ცენტრის
ინოვაციური განათლების პროგრამის
მენეჯერი

მომავალი თაობის განათლება განსაზღვრავს ქვეყნის მომავალს

მეწარმეობა ერთ-ერთი საჭირო და მნიშვნელოვანი საკვანძო კომპეტენციაა, რომელიც ადღიერებს ადამიანურ კაპიტალს და იძლევა დასაქმების ინოვაციურ შესაძლებლობებს. შესაბამისად, მას, როგორც კომპეტენციას, გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ქვეყნის სოციალური და ეკონომიკური გაძლიერებისათვის. რას გულისხმობს მეწარმეობა ესგ-ს მიხედვით, რა არის სამეწარმეო კომპეტენციის განვითარების მიზანი, რა უნდა იცოდეს ბავშვმა მეწარმეობის შესახებ, არის თუ არა შესაძლებელი, გავაცნოთ მას წარმატებული მეწარმეების მახასიათებლები და პრინციპები. აღნიშნულ, და არამხოლოდ, საკითხებზე გაკეთებულია აქცენტები ეროვნული სასწავლო გეგმის სწავლა-სწავლების ნაწილში და მითითებულია იმ საკვანძო კომპეტენციებსა და ღირებულებებზე, რომელთა

განვითარება აუცილებელია 21-ე საუკუნის მოქალაქისა და პროფესიონალისათვის.

პირველ რიგში, ესგ-ს კონცეპტუალური ნაწილიდან იკვეთება, თუ რატომ არის ასეთი მნიშვნელოვანი სამეწარმეო უნარ-ჩვევების განვითარება, რას მოუტანს ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებას მეწარმული სკოლის სახელი, რა როლი აქვს მეწარმეობის სწავლების პროცესში სკოლის ადმინისტრაციას და უკვე ამის შემდეგ დირექტორებისა და მასწავლებლების მოტივაცია განაპირობებს, რამდენად მიიღებენ ამ გამოწვევას, როგორც უნიკალურ შესაძლებლობას, რომელიც ცვლის სკოლას, რა ენერგიას/შრომას გაიღებენ ამისთვის და როგორ მოარგებენ სკოლის ორგანიზაციულ კულტურას კიდევ ერთ მნიშვნელოვან ცვლადს – მეწარმულ კულტურას.

ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში, სხვა ქვეყნების გამოცდილების გათვალისწინებით, ძალიან ამართლებს სასწავლებლის სინამდვილიდან გამომდინარე კროსკურიკულური მიდგომა; ცალკეულ საგნობრივ დისციპლინებში მეწარმეობის, როგორც გამჭოლი კომპეტენციის ჩართვა; სამეწარმეო კლუბებისა და კომპანიების შექმნა და სხვ..

როგორ ვასწავლოთ მეწარმეობა? – ამ და უამრავ სხვა კითხვას მეწარმეობის მიმართულებით პასუხობს იოჰანეს ლინდერნი, მოწვეული ავსტრიელი ექსპერტი, ევროკავშირის მიერ მხარდაჭერილი პროექტის ფარგლებში – „ტექნიკური მხარდაჭერა შრომის ბაზრის საჭიროებებსა და დასაქმებაზე მორგებული ცოდნა-უნარების განვითარებისათვის“.

მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრის ინოვაციური განათლების პროგრამა მჭიდროდ თანამშრომლობს აღნიშნულ პროექტთან და სარგებელს იღებს საინტერესო მასალების, ტრენინგების, გამოცდილებებისა და სამუშაო რესურსების გაზიარებით როგორც მეწარმეობის, ისე სხვა საკვანძო კომპეტენციების, ასევე, კარიერული დაგეგმვის,

ლებლობებს, აძლევს მას საშუალებას, განავითაროს ღირებულების მქონე იდეები, მოძებნოს საჭირო რესურსები და განახორციელოს ეს იდეები. ერთი შეხედვით თითქოს მარტივია, მაგრამ მეწარმეობა განიხილება როგორც აზროვნება, პროცესი და მეთოდი ერთად აღებული. შესაბამისად, მნიშვნელოვანია, რომ სწორედ ასეთი კომპლექსური იყოს მისი სწავლებაც,

საჭირო, მეწარმეობის პროგრამები სასწავლო გეგმების მასშტაბით განიხილებოდეს და ჩართული იყოს ყველა საგნობრივ დისციპლინაში. მეწარმეობის სწავლის მოტივაცია ეყრდნობა იდეას, განსაზღვრო, რა გსურს რეალურად, რისი გაკეთებისკენ ისწრაფვი, რა გინდა შექმნა; აღმოაჩინო საკუთარ თავში შესაბამისი პოტენციალი და წაახალისო ის.

ინოვაციური განათლებისა და სხვა აქტუალური საგანმანათლებლო მიმართულებების კუთხით.

მეწარმეობა ამოწმებს ადამიანის პოტენციალს, ხედავს მის შესაძ-

რადგან მეწარმეობის უკან დგას ადამიანის პიროვნული განვითარების იდეა.

სამეწარმეო აზროვნება თანდაყოლილი არაა; ის სწავლისა და შრომის შედეგია. ამიტომაცაა

გლობალიზაციამ და ტექნოლოგიურმა პროგრესმა განაპირობა ტემპი, რომელიც გავლენას ახდენს ცხოვრებაზე, სწავლასა და მუშაობაზე; ეს დინამიკა კი ითხოვს აზროვნების განვითარებას ახალ თაობაში, რომელიც

განსაზღვრავს ქვეყნის მომავალს. სამეწარმეო პროგრამები ზუსტად იმ ადამიანებს ამზადებს, რომლებსაც შეუძლიათ პრობლემების იდენტიფიცირება, ეკონომიკური ზრდის განვითარება, სამუშაო ადგილების შექმნა, საუკუნის გამოწვევებთან გამკლავება.

ჟურნალის ეს ნომერი გთავაზობთ ქართულ საგანმანათლებლო სივრცეში განხორციელებული წარმატებული სამეწარმეო გამოცდილების მაგალითებს.

ჩვენი კოლეგებმა შეძლეს მოსწავლეების მოტივაციის ამაღლება, მათთან ერთად საინტერესო და სასარგებლო საქმის კეთება, გამოწვევების დანახვა, რთული საკითხების გადაწყვეტა, მოსწავლეებში თვითშეფასებისა და თვითგანვითარების უნარების გააქტიურება.

მათ მიერ გაზიარებული გამოცდილება პასუხობს მეწარმეობის სწავლების ორივე ასპექტს:

1. დამოუკიდებლობისა და პასუხისმგებლობის განვითარება,

რათა მოახდინონ ღირებულების შექმნა;

2. უნარის განვითარება, რათა მარტივი და პროგნოზირებადი კონტექსტიდან, მუდმივად ცვალებად გარემოში, შექმნან ღირებულება.

სამეწარმეო განათლების მოდელი განიხილება როგორც ფორმალურ, ასევე არაფორმალურ კონტექსტში. ჩვენი ავტორების სამეწარმეო სწავლების შედეგები შეიძლება განვიხილოთ როგორც რეკომენდაციები. მათი გამოყენება შეიძლება როგორც ფორმალურ, ასევე სატრენინგო სწავლებაში, არაფორმალური განათლების ფარგლებში, გარკვეული პროგრამების დანერგვისას და ა.შ..

მკითხველს ვთავაზობთ, შეცვალოს და განავითაროს ეს გამოცდილება, გამოიყენოს და დანერგოს ის სწავლების პროცესში, ხოლო მიღებული შედეგები გააზიაროს ჩვენი ჟურნალის მეშვეობით.

ავროპოპოლისის ანგარიში სამეწარმეო განათლების შესახებ სასწავლო ღანესაბუღარო

ანგარიში მოიცავს სასკოლო პროფესიული განათლების (IVET) ძირითად სასწავლო გეგმას და სხვადასხვა ქვეყნის გამოცდილების მაგალითზე გვაცნობს გარკვეული ასპექტების აუცილებლობას, მეწარმეობის კურიკულუმის შედგენისას; აანალიზებს, რამდენად და როგორ არის ინტეგრირებული სამეწარმეო განათლება სასწავლო გეგმებში; გვთავაზობს მეწარმეობის სწავლა-სწავლების ზოგად მეთოდურ მითითებებს...

სასკოლო კურიკულუმი

ეს თავი აანალიზებს სასკოლო კურიკულუმში მეწარმეობის განათლების დანერგვის სამ ასპექტს.

თავდაპირველად, ის იკვლევს ცენტრალური დონის დოკუმენტებს, რათა დადგინდეს, რამდენად არის სამეწარმეო განათლება აღიარებული სასწავლო გეგმაში; განიხილავს, არის თუ არა ეს მიდგომა კროსკურიკულარული (cross-curricular) ან სამეწარმეო განათლება ისწავლება თუ არა როგორც ცალკე საგანი, ან არის თუ არა იგი ინტეგრირებული

სხვა საგნებთან და არის თუ არა სასწავლო გეგმის სავალდებულო ან არჩევითი საგანი.

სამეწარმეო განათლების მიწოდების უფრო ღრმად გააზრების შემდეგ, შეისწავლება ცენტრალური ხელისუფლების მიერ გაცემული ინსტრუქციები სამეწარმეო განათლებაში გამოსაყენებელი სწავლებისა და სწავლის მეთოდების შესახებ. შეისწავლება სხვადასხვა ტიპის პრაქტიკული სამეწარმეო გამოცდილება, როგორც სწავლის ერთ-ერთი სპეციფიკური მეთოდი და ფასდება თუ რამდენად არის ის ინტეგრირებული სასწავ-

ლო გეგმაში. ეს გამოცდილება მოიცავს პროექტზე დაფუძნებულ მუშაობას, პრაქტიკულ გამოწვევებს, საზოგადოების გამოწვევებს და მინიკომპანიების ან მიკრო დაფინანსებული ინიციატივების შექმნას.

და ბოლოს, ეს თავი განიხილავს სამეწარმეო განათლების კონკრეტული სწავლის შედეგებს სამი მიმართულებით:

- დამოკიდებულებები (თავდაჯერებულობა და ინიციატორობა);
- უნარები (კრეატიულობა, დაგეგმვა, ფინანსების ცოდნა,

რესურსების მართვა, გაურკვევლობის/რისკის მართვა, გუნდური მუშაობა);

- ცოდნა (უნარების შეფასების ცოდნა, საზოგადოებაში მეწარმეების როლისა და სამეწარმეო კარიერული ვარიანტების გაცნობიერება).

1. საფასურით განათლების მიზნობრივი სასწავლო გეგმა

საკითხი, იყო თუ არა ცალსახად აღიარებული სამეწარმეო განათლება ცენტრალური დონის მართვის დოკუმენტებში, დეტალურად იქნა განხილული 2012 წლის ევრიდიკის ანგარიშში, დაწყებითი და საშუალო საფეხურის ფარგლებში.

სახელმძღვანელო დოკუმენტები განიმარტება, როგორც ოფიც-

ალური დოკუმენტები, რომლებიც შეიცავს სასწავლო გეგმებს (კურიკულუმებს), სახელმძღვანელო მითითებებს, ვალდებულებებს ან/და რეკომენდაციებს.

მიმდინარე ანგარიში (საუბარია ევროკომისიის ანგარიშზე ((გ.ბ.) კვლავ მოიცავს ამ საფეხურებს, ისევე, როგორც სასკოლო, საწყისი პროფესიული განათლების (IVET) ძირითად სასწავლო გეგმას, მაგრამ არ ვრცელდება სასკოლო პროფესიული განათლების სპეციალიზებულ კურსებზე, როგორიცაა ბიზნესის სწავლება, ვინაიდან აქცენტი კეთდება ყველაფერზე, რასაც IVET-ის მოსწავლეები სწავლობენ.

ზოგადი განათლების თითოეული საფეხურისთვის და საწყისი პროფესიული განათლების ფაზისთვის, შემდეგი ქვეთავი აანალი-

ზებს, რამდენად და როგორ არის ინტეგრირებული სამეწარმეო განათლება სასწავლო გეგმებში.

გამოვლენილია სამი ფართო მიდგომა:

- კროსკურიკულარული მიდგომა (cross-curricular), სადაც სამეწარმეო განათლების მიზნები გამოიხატება, როგორც ტრანსვერსული და ჰორიზონტალური სხვადასხვა საგანში;
- სამეწარმეო განათლება ისწავლება, როგორც სავალდებულო ცალკე საგანი ან როგორც სავალდებულო საგნ(ებ)ის ნაწილი;
- სამეწარმეო განათლება ისწავლება, როგორც არჩევითი საგანი ან როგორც არჩევითი საგნ(ებ)ის ნაწილი.

მიდგომები არ არის ურთიერთგამომრიცხავი, ამიტომ ქვეყნებს

შეიძლება ჰქონდეთ სამივე მიდგომა.

ევროკომისიის ანგარიში გვთავაზობს პროგრესის მოდელს, რომელიც შემდეგში მდგომარეობს: „სამეწარმეო განათლება, როგორც სასწავლო გეგმაში „დამატება“, რომელიც ყველაზე ხშირად ხელმისაწვდომია განათლების სავალდებულო ფაზის შემდგომ ეტაპებზე, კურიკულუმის განუყოფელი ნაწილია განათლების ყველა საფეხურზე. ასეთ სცენარში, სამეწარმეო განათლება განათლების ადრეულ წლებში – დაწყებითიდან საშუალომდე – მოსწავლეებს აძლევს საფუძველს, რომ სამომავლოდ მეწარმეობა გაითავისონ, როგორც ცალკე საგანი.“ (McCoshan, et al., 2010, გვ. 29).

1.1. დაწყებითი და ზოგადი ქვედა საფეხურის საშუალო განათლება

დაწყებით განათლებაში ქვეყნების დაახლოებით ნახევარს აქვს სამეწარმეო განათლების კროსკურიკულარული მიდგომა, რომელიც აქცენტს აკეთებს ტრანსვერსულ და ჰორიზონტალურ მიზნებზე, ცალკეულ საგნებთან მიბმულობის გარეშე. ევროპის 14 საგანმანათლებლო სისტემაში სამეწარმეო განათლება ინტეგრირებულია

სავალდებულო საგნებში. საკმაოდ იშვიათად, შეიძლება იყოს არჩევითი საგანი ან ჩართული იყოს არასავალდებულო საგნებში. ეს ასე მხოლოდ ხუთ ქვეყანაშია, რაც გასაკვირი არ არის გავრცელებული დაწყებით განათლებაში. ქვეყნების დაახლოებით სამი მეოთხედი აფიქსირებს ზემოაღნიშნულ მიდგომათაგან ერთს მაინც.

ოთხ ქვეყანაში (ესპანეთი, სლოვენია, ფინეთი და ნორვეგია) სასწავლო კლასების მიზნები შერწყმულია სავალდებულო საგნებთან, ხოლო ოთხ ქვეყანას (ჩეხეთი, ლატვია, მალტა და რუმინეთი) სამივე მიდგომა (კროსკულიკურული, სავალდებულო და არჩევითი) აქვს.

ესტონეთში, ქვეყანაში, რომელსაც აქვს სამეწარმეო განათლების სპეციფიკური სტრატეგია დაწყებით განათლებაში, სამეწარმეო კომპეტენცია წარმოადგენს ზოგადი კომპეტენციების ნაწილს, რომელიც მთელი სასწავლო პროცესის განმავლობაში უნდა განვითარდეს დისციპლინური აქტივობებით. გარდა ამისა, მეწარმეობა ჩართულია საბაზო სკოლების ეროვნულ სასწავლო გეგმებში კროსკურიკულური თემით – „სამოქალაქო ინიციატივა და მეწარმეობა“.

ზრდასრული სსოპრაპისთვის მოსაზრებად, მოსწავლეს დაწყებითი კლასებიდან უნდა ღვაწლმართ საკვანძო კომპეტენციების განვითარებაში.

კომპეტენციების განხილვისას გვხვდება ისეთი სწავლები, რომორიცაა კრიტიკული აზროვნება, კრეატიულობა, ინისიატივის აღება, რისკის შეფასება, გადაწყვეტილების მიღება და ემოციების მართვა.

ესპანეთში, ახალი აქტი (LOMCE) განათლების შესახებ აცხადებს, რომ „... მეწარმეობა და სამოქალაქო და კონსტიტუციური განათლება უნდა მიწოდებული იყოს ყველა საგნობრივ სფეროში“.

სლოვენიაში, 2007 წლის საბაზო სკოლის აქტმა შემოიღო მიზნობრივი „სამეწარმეო და მოკიდებულების განვითარება ეფექტურობის, ინოვაციებისა და კრეატიულობის თვალსაზრისით“ სასწავლო გეგმაში როგორც დაწყებით, ისე ქვედა საშუალო საფეხურზე.

ქვედა საფეხურის საშუალო განათლებაში ევროპის 17 ქვეყანა აცხადებს, რომ მეწარმეობა ან სავალდებულოა, როგორც ცალკე საგანი, ან ინტეგრირებულია სხვა საგანში. ძირითადი განსხვავება დაწყებით განათლებასთან არის ის, რომ მეწარმეობა ბევრად უფრო გავრცელებულია, როგორც არჩევითი ელემენტი სასწავლო გეგმაში, სადაც 15 ქვეყანა აცხადებს ამ პრაქტიკას. ეს, რა თქმა უნდა, დიდწილად განპირობებულია იმით, რომ არჩევითი საგნები ბევრად უფრო ხშირია საშუალო დონეზე.

ბოსნია და ჰერცეგოვინაში, ქვეყანაში, რომელსაც აქვს სამეწარმეო განათლების სპეციფიკური სტრატეგია, საგნის სასწავლო

გეგმებში ინტეგრირება საბილოტე ფაზაშია დაწყებით განათლებაში, ხოლო განხორციელების ეტაპზეა ქვედა და ზედა საფეხურის საშუალო სკოლების დაახლოებით ნახევარში.

ლიეტუვაში, სადაც სამეწარმეო განათლება ამჟამად განიხილება როგორც მეწარმეობის სტრატეგიის ნაწილი, არსებობს ეროვნული პროგრამა ეკონომიკისა და მეწარმეობის საბაზო განათლებაში დანერგვის მიზნით. პროგრამა ეფუძნება ძირითად კომპეტენციებს, როგორიცაა მეწარმეობა, კომუნიკაცია და მოქალაქეობა.

ორ ქვეყანაში (ბულგარეთი და ნორვეგია) არსებობს სავალდებულო და არჩევითი საგნების ერთობლიობა, ყოველგვარი მითითების გარეშე სასწავლო კლასების მიზნებზე. ოთხ ქვეყანაში/რეგიონში (ბელგია (საფრანგეთის თემი), დანია, საფრანგეთი და მონტენეგრო) სასწავლო კლასების მიზნები შერწყმულია არჩევით საგნებთან.

ევროპის 17 ქვეყანაში სამეწარმეო განათლება სავალდებულოა, როგორც ცალკე საგანი ან ინტეგრირებულია სხვა სავალდებულო საგნებთან.

ნიდერლანდები: სკოლები ავტონომიურია და მათ თავისუფლად

შეუძლიათ გადაწყვიტონ, ჩართონ თუ არა სამეწარმეო განათლება და როგორ მართონ ის. ბევრი სკოლა კონცენტრირდება ამ საგანზე, თუმცა არ არსებობს სტრატეგია ეროვნულ დონეზე.

ბოსნია და ჰერცეგოვინა: ახლა მიმდინარეობს სამეწარმეო განათლების ინტეგრაცია საბილოტე ინსტიტუტების სასწავლო გეგმებში, ევროკავშირის IPA პროექტისა და რეგიონული SEECEL პროექტის მხარდაჭერის მეშვეობით.

საგნების შესწავლისას, რომლებიც აერთიანებს სამეწარმეო განათლების ელემენტებს, ჩნდება გარკვეული განსხვავებები დაწყებით და ქვედა საშუალო საფეხურებს შორის. მეწარმეობა ცალკე არჩევით საგნად ისწავლება მხოლოდ ბულგარეთსა და რუმინეთში; ქვედა საშუალო საფეხურზე – ექვს ქვეყანაში/რეგიონში (ბელგია (გერმანულენოვანი საზოგადოება), ბულგარეთი, დანია, ესტონეთი, ესპანეთი და მონტენეგრო). მხოლოდ ლიეტუვა, რუმინეთი და მაკედონიაა ის ქვეყნები, სადაც მეწარმეობა სავალდებულო ცალკე საგანია; როგორც დაწყებით, ისე ქვედა საშუალო საფეხურზე, სამეწარმეო განათლება, როგორც წესი, ინტეგრირებულია სოციალურ მეცნიერებებში, ეკონომიკასა და ბიზნესის სწავლებაში.

სამეწარმეო განათლების მიზნები დაწყებით და ქვედა საშუალო საფეხურზე სხვადასხვა ქვეყანაში განსხვავებულად არის ფორმულირებული და აქცენტი კეთდება მეწარმეობის ვიწრო გაგებაზე (ზოგჯერ – უფრო ფართო გაგებაზეც), რაც ხაზს უსვამს ბიზნესის შექმნისა და წარმართვისთვის აუცილებელ უნარებს.

ბულგარეთში მთავარი მიზანია სამეწარმეო აზროვნების განვითარება პრაქტიკული აქტივობებით, რაც მოიცავს ტრენინგს ბიზნესის დაფუძნებაში.

ესპანეთში მეწარმეობა კონცენტრირდება სავალდებულო საგნების მიზნებზე და მოიცავს კრეატიულობისა და მეწარმეობის განვითარებას საინფორმაციო

უნარების გაუმჯობესებით, იდეების განვითარებისა და ინოვაციური აღმოჩენების წარმოდგენით (სოციალური მეცნიერებები), ასევე, ავტონომიისა და სამეწარმეო უნარების განვითარებას პირადი მიზნების მისაღწევად და პასუხისმგებლობის აღებას საერთო სიკეთეზე (სამოქალაქო და სოციალური ღირებულებები).

1.2. ზოგადი უმაღლესი საშუალო განათლება და სკოლაზე დაფუძნებული IVET

ზედა საშუალო საფეხურზე სამეწარმეო განათლება კროს-კურიკულურ მიზნებს შორისაა ევროპის 20 ქვეყანაში/რეგიონში. როგორც დაწყებით, ისე ქვედა საფეხურის საშუალო განათლებასთან შედარებით, კურიკულუ-

მებში სამეწარმეო განათლების როლი უფრო ფართოა.

ხორვათია: ეროვნული ჩარჩოს კურიკულუმი (NFC) ადგენს, რომ სამეწარმეო განათლება უნდა იყოს ინტეგრირებული ISCED 0–3 სასწავლო გეგმებში, როგორც კროსკურიკულური თემა. თუმცა, NFC-ის ამ მოთხოვნის განსახორციელებლად რეალური სასკოლო კურიკულუმების შემუშავება ჯერ არ დასრულებულა.

ნიდერლანდები: სკოლები ავტონომიური ინსტიტუტებია და მათ გადაწყვეტილების მიღების თავისუფლება აქვთ – ჩართონ თუ არა სამეწარმეო განათლება კურიკულუმში და როგორ მართონ იგი. ბევრი სკოლა განიხილავს ამ საკითხს

და სამთავრობო დაფინანსებას არსებობს სამეწარმეო განათლების (სკოლაზე დაფუძნებული IVET-ში), თუმცა ამჟამად არ არსებობს სტრატეგია ეროვნულ დონეზე.

სლოვაკეთი: თითოეულ საშუალო სკოლას აქვს ავტონომია, გადაწყვიტოს შესთავაზოს თუ არა მოსწავლეებს მეწარმეობა, როგორც არჩევითი საგანი.

უფრო მეტიც, სამეწარმეო განათლება სავალდებულო კომპონენტად შეიძლება მოიძებნოს ევროპის 18 ქვეყანაში/რეგიონში, ხოლო, როგორც არჩევითი საგანი ან ინტეგრირებული სხვა არჩევით საგნებში – 23 ქვეყანაში/რეგიონში. ჯერჯერობით მხოლოდ ხუთი ქვეყანა/რეგიონი არ

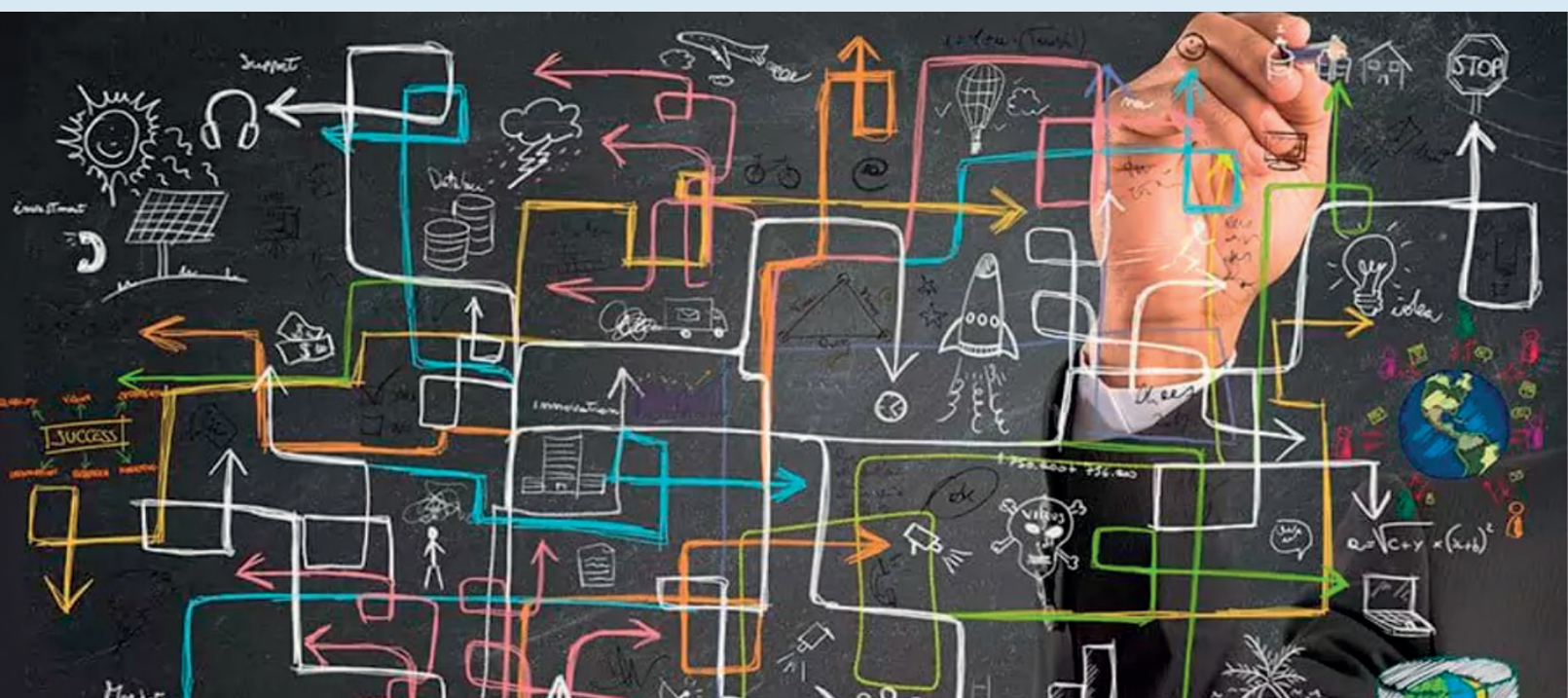
განიხილავს სამეწარმეო განათლების დანერგვას.

ქვემოთ მოყვანილი მაგალითები აღწერს, თუ როგორ აყალიბებს ზოგიერთი ქვეყანა სამეწარმეო განათლებასთან დაკავშირებულ კროსკურიკულური თემების მიზნებს.

უნგრეთში, „ინიციატივისა და მეწარმეობის გრძნობა“ ცალსახად არის განხილული, როგორც კროსკურიკულური ძირითადი კომპეტენცია ეროვნულ ძირითად სასწავლო გეგმაში სკოლის ყველა დონეზე. სამეწარმეო განათლება ეროვნულ ძირითად სასწავლო გეგმაში თორმეტი საგანმანათლებლო მიზნიდან სამში ირიბად ან მოკლედ არის ნახსენები.

მალტაში, „განათლება მეწარმეობისთვის, შემოქმედებითობისა და ინოვაციებისთვის“ არის ერთ-ერთი ექვსი კროსკურიკულური თემადან, რომელიც ჩამოყალიბებულია ეროვნული სასწავლო გეგმის ჩარჩოში დაწყებითი და საშუალო განათლებისთვის და ინტეგრირებულია რვავე სასწავლო სფეროში.

ფინეთში, თემა „მონაწილეობითი მოქალაქეობა და მეწარმეობა“ მიზნად ისახავს, დაეხმაროს მოსწავლეებს, აღიქვან საზოგადოება სხვადასხვა თვალსაზრისით, განავითარონ სამოქალაქო ჩართულობისთვის საჭირო შესაძლებლობები და შექმნან საფუძველი სამეწარმეო მეთოდებისთვის. სკოლის მეთოდებმა და სწავლის კულტურამ ხელი

უნდა შეუწყოს მოსწავლეებს დამოუკიდებელი, ინიციატივის მიმღები, მიზანმიმართული, კოოპერაციული მოქალაქეობის განვითარებაში და უნდა დაეხმაროს მათ, რეალისტური წარმოდგენა მიიღონ იმაზე, თუ როგორ შეუძლიათ გავლენის მოხდენა საზოგადოებაზე.

როგორც შესავალში იყო განმარტებული, ეს ანგარიში მოიცავს სასკოლო პროფესიული განათლების (IVET) ძირითად სასწავლო გეგმას, მაგრამ არა სპეციალიზებულ კურსებს, როგორიცაა ბიზნესის სწავლება. სამეწარმეო განათლება, როგორც კროსკურიკულური მიზანი სასკოლო IVET-ისთვის, მოხსენიებულია 15 ქვეყანაში/რეგიონში, რაც ნაკლებია, ვიდრე დაწყებით და ზოგად საშუალო განათლებაში. შესაძლებელია, IVET-ის სპეციალიზებული კურსებს უფრო მეტი აქცენტი ჰქონდეს მეწარმეობაზე, ვიდრე ძირითად სასწავლო გეგმაზე. თუმცა, სამეწარმეო განათლება კარგად მუშაობს სასწავლო გეგმაში მისი პოზიციის მიხედვით, როგორც სავალდებულო საგანი ან სავალდებულო საგნებში ინტეგრირებული ელემენტი (18 ქვეყანა) და როგორც არჩევითი საგანი ან ელემენტი, რომელიც ინტეგრირებულია არასავალდებულო საგნებში (19 ქვეყანა). რვა ქვეყანაში/რეგიონში მეწარმეობა

ჯერჯერობით საერთოდ არ განიხილება.

სამეწარმეო განათლება ყველაზე ხშირად ისწავლება, როგორც ცალკე საგანი ზოგად ზედა საშუალო საფეხურზე (ISCED 3); ის არჩევითია ევროპის 12 ქვეყანაში და სავალდებულოა ხუთში. ამრიგად, ქვეყნების ნაწილი ასწავლის სამეწარმეო განათლებას, როგორც ცალკე საგანს. სკოლაში დაფუძნებულ IVET-ში მეწარმეობის განათლება ხშირად მოცემულია, როგორც ცალკე საგანი. ცხრა ქვეყანა სთავაზობს მოსწავლეებს მას, როგორც სავალდებულო საგანს, ხოლო ათი ქვეყანა/რეგიონი მას არჩევით საგნად განიხილავს. როგორც დაწყებითი და ქვედა საფეხურის საშუალო განათლების შემთხვევაში, სოციალური მეცნიერებები და ეკონომიკური და ბიზნესკვლევები არის სხვა საგნობრივი სფეროები, რომლებიც ჩვეულებრივ მოიცავს სამეწარმეო განათლებას.

სამეწარმეო განათლების მიზნები განსხვავდება ქვეყნების მიხედვით.

შვედეთში, ქვეყანაში, რომელსაც აქვს სამეწარმეო განათლების სპეციფიკური სტრატეგია, სამეწარმეო განათლების ცალკე საგანში ექვსი მიზანია, რომლებიც ასახავს როგორც ბიზნესთან დაკავშირებულ მიზნებს, ასევე მე-

წარმეობისთვის ღირებულ უფრო ფართო უნარებს. ისინი, სხვა საკითხებთან ერთად, მოიცავს იდეების პრაქტიკულ და მიზნებზე ორიენტირებულ აქტივობებად გადაქცევის უნარს, პროექტის ან იმიტირებული კომპანიის დასაწყებად, პროექტის განსახორციელებლად ან იმიტირებული კომპანიის მართვის უნარს და პროექტის ან იმიტირებული კომპანიის დასრულებისა და შეფასების უნარს.

სერბეთში მეწარმეობის უფრო ვიწრო გაგებაა: საგანი მეწარმეობა სასკოლო IVET-ში მიზნად ისახავს განავითაროს სამეწარმეო და ბიზნეს ცოდნა, უნარები, ქცევები და ღირებულებები, ასევე, სამეწარმეო აზროვნება. ამასთან, იგი მოიცავს პროფესიული განვითარებისთვის, სამუშაოზე ნადირობისა და თვითდასაქმებისთვის აუცილებელ ცოდნასა და უნარებს (მარტივი ბიზნესგეგმის შემუშავების ჩათვლით). საგანს აქვს მულტიდისციპლინური მიდგომა და ორიენტირებულია პრაქტიკულ სამუშაოზე; ასევე, აქცენტი კეთდება ბუნებრივი რესურსების შენარჩუნებასა და ეკოლოგიურ მდგრადობაზე.

პოლონეთში, საგნის – „შესავალი სამეწარმეო განათლებაში“ – მიზნები მოიცავს ვერბალურ და არავერბალურ კომუნიკაციას და

გადაწყვეტილების მიღებას, მართივი ბიზნესგეგმის შედგენას და იმის სწავლას, თუ როგორ ფუნქციონირებს ბაზრის ინსტიტუტები.

1.3. სამეწარმეო განათლების სწავლებისა და სწავლის მეთოდების გზამკვლევი

ეს განყოფილება აანალიზებს ცენტრალური ხელისუფლების მიერ სამეწარმეო განათლების სწავლებისა და სწავლის მეთოდების შესახებ ზოგადი მითითებების მიწოდებას.

როგორც საგნობრივი შინაარსის შემთხვევაში, სწავლებისა და სწავლის მეთოდები უნდა იყოს შესაბამისი, თუ გვინდა სამეწარმეო განათლების მოსწავლეებისთვის ეფექტიანად მიწოდება. კვლევა ამ სფეროში ხაზს უსვამს ამ პუნქტის მნიშვნელობას. ჰოფმანი და სხვ. (Hoffmann et al., 2012, გვ. 102-103), მაგალითად, განმარტავენ, რომ მეწარმეობისთვის საჭირო უნარები იცვლება და განსხვავდება იდეის ეტაპზე მზარდი ორგანიზაციის ან პროექტის ეტაპზე საჭირო უნარებისგან და, შესაბამისად, მეწარმეობის ეფექტური სწავლება ტრადიციული პედაგოგიური მეთოდების გამოყენებით შეუძლებელია. მნიშვნელოვანია პრაქტიკული ზომები, სტუდენტთა მონაწილეობა, ინტერდისციპლინური და საერთაშორისო

ელემენტები სწავლებაში. უფრო მეტიც, ისინი ამტკიცებენ, რომ „ფორმალური სწავლება არ არის ერთადერთი აქტივობა, რომელიც გავლენას ახდენს მოსწავლეების უნარზე, გახდნენ დიდი მეწარმეები“ (Hoffmann et al., 2012, გვ. 105). საგანმანათლებლო დაწესებულებებში არასასწავლო აქტივობებსაც დიდი გავლენა აქვს, მაგრამ მათი გაზომვა კვლავ ძალიან რთულია, რადგან ასეთ აქტივობებში მონაწილე მოსწავლეები ხშირად არ არიან რეგისტრირებულნი. მაშასადამე, ჩვენ შეგვიძლია დავაკვირდეთ სურათის მხოლოდ ნაწილს – რა შედის ფორმალურ სასწავლო გეგმაში.

კოდურას მარტინესისა და სხვების (2008, გვ. 11-12) მიხედვით, სწავლების ახალი მეთოდები და დისციპლინური შინაარსი წარმოადგენს გამოწვევებს მასწავლებლებისთვისაც და დაწესებულებებისთვისაც.

სორგმანი და პარკისონი (2008) აცხადებენ, რომ ბევრი სკოლის მასწავლებელი მოუმზადებელია ამ ახალი გამოწვევებისთვის. მულტიდისციპლინური ბიზნეს-შინაარსი და ექსპერიმენტული მიდგომები უნდა იყოს ინტეგრირებული ძირითად ტრენინგში, რომელსაც მასწავლებლები იღებენ. ისინი ასკვნიან, რომ „ტრენინგების მომზადება“ შეიძლება

იყოს ისეთივე დიდი ძალისხმევის შედეგი, როგორც სასწავლო გეგმის შემუშავება.

სახელმძღვანელოების ეს ანალიზი ეფუძნება სწავლებისა და სწავლის ოთხ ტიპს, რომლებიც ჩვეულებრივ, მაგრამ არა ექსკლუზიურად, ასოცირდება მეწარმეობის განათლებასთან:

- აქტიური სწავლა;
- პროექტზე დაფუძნებული სწავლება;
- ექსპერიმენტული სწავლება;
- აქტივობები კლასის/სკოლის გარეთ, რომელიც აკავშირებს მოსწავლეებს ადგილობრივ საზოგადოებასთან ან ბიზნესთან.

პრაქტიკული სამეწარმეო გამოცდილება, როგორც კონკრეტული ერთჯერადი გამოცდილება, განხილული იქნება შემდეგ ნაწილში. ეს ნაწილი განიხილავს მხოლოდ ცენტრალური დონის რეკომენდაციებს სამეწარმეო განათლების ზოგადი სწავლებისა და სწავლის მეთოდების შესახებ.

ზემოთ ჩამოთვლილი მეთოდები ყოველთვის არ არის დაკავშირებული მხოლოდ სამეწარმეო განათლებასთან და შეიძლება შეადგენდეს საერთო პედაგოგიკის ნაწილს სხვა საგნებისთვის. თუმცა, აქტუალურობისთვის,

ისინი უნდა გამოიყენებოდეს სამეწარმეო განათლებასთან დაკავშირებული სასწავლო მიზნების კონტექსტში. მასწავლებლებს შეიძლება, ასევე, დასჭირდეთ მხარდაჭერა, რათა გამოიყენონ ისინი მეწარმეობის სწავლებისას.

მიუხედავად იმისა, რომ ზოგიერთ ქვეყანაში არ არსებობს ცენტრალური დონის რეკომენდაციები ან სახელმძღვანელო მითითებები სამეწარმეო განათლების მიმართ ზემოაღნიშნული სწავლებისა და სწავლის მეთოდების გამოყენების შესახებ, ეს სულაც არ ნიშნავს იმას, რომ ასეთი მეთოდები საერთოდ არ გამოიყენება, რადგან სკოლებსა და მასწავლებლებს ხშირად ენიჭებათ მნიშვნელოვანი ავტონომია – მიიღონ საკუთარი გადაწყვეტილებები სწავლების მეთოდებთან დაკავშირებით.

თუმცა, სადაც ასეთი სახელმძღვანელო პრინციპები არსებობს, სავარაუდოდ, მეწარმეობა

კარგად არის ჩამოყალიბებული და ჩართული სასწავლო გეგმაში. მიმდინარე მოხსენებაში მითითებულია, რომ გაიდლაინები, რომლებიც ეხება ზემოხსენებულ მეთოდებს, არსებობს მხოლოდ ათეულ ქვეყანაში/რეგიონში დაწყებითი და/ან ქვედა საშუალო განათლების დონეზე (ბელგიის გერმანულენოვანი თემი, დანია, ესპანეთი, ესტონეთი, საფრანგეთი, ლატვია, ლიეტუვა, პოლონეთი, რუმინეთი, ბოსნია და ჰერცეგოვინა, მონტენეგრო და მაკედონია). გასაკვირი არ არის, რომ ამ ქვეყნებიდან/რეგიონებიდან ხუთი (ბელგიის, ესტონეთის, ბოსნია და ჰერცეგოვინას, მონტენეგროსა და მაკედონიის გერმანულენოვანი საზოგადოება) ხელს უწყობს მეწარმეობის განათლებას კონკრეტული სტრატეგიის მეშვეობით.

ესტონეთში ცენტრალური დონის რეკომენდაციები სწავლების მეთოდების შესახებ, რომლებიც გა-

მოიყენება ზოგადი უნარებისა და კლასური სწავლების განვითარებისთვის, მეწარმეობის უნარების ჩათვლით, აღწერილია ეროვნულ სასწავლო გეგმებში ძირითადი სკოლებისა და ზოგადი უმაღლესი საშუალო სკოლებისთვის. ახალი სასწავლო გეგმები საბაზო სკოლებისა და ზოგადი უმაღლესი საშუალო სკოლებისთვის მოიცავს თემებს საწარმოს შექმნის, დასაქმებისა და სოციალური მეწარმეობის შესახებ. მასწავლებელთა პროფესიული სტანდარტები აღწერს მეწარმეობის სწავლებისას გამოსაყენებელ უნარებს. „იყავი მეწარმე!“ – ესტონეთის ეს სტრატეგია სამეწარმეო განათლების შესახებ, იძლევა რეკომენდაციებს სწავლების მეთოდოლოგიაზე.

ესპანეთში ECD/65/2015 ბრძანებაში ნათქვამია, რომ სწავლების მეთოდები, რომლებიც კონტექსტუალიზაციას უკეთებს სწავლას და მოიცავს პროექტზე დაფუძნ-

ბულ სწავლებას, ფოკუსირებულია ინტერესებზე, შემთხვევის შესწავლაზე ან პრობლემის გადაჭრაზე და ხელს უწყობს აქტიურ მონაწილეობას, ექსპერიმენტებსა და ფუნქციურ სწავლებას, რაც, თავის მხრივ, ცოდნის გადაცემის გზით, ხელს უწყობს კომპეტენციების განვითარებას, ასევე, მოსწავლეთა მოტივაციის ამაღლებას. პროექტზე დაფუძნებული სწავლება განსაკუთრებით აქტუალურია კომპეტენციების ათვისებისთვის. ის მოითხოვს სამოქმედო გეგმის შედგენას კონკრეტული მიზნის მისაღწევად. ამ მეთოდოლოგიის მიზანია, საშუალება მისცეს მოსწავლეებს, გამოთქვან თავიანთი აზრი და წვლილი შეიტანონ კვლევაში, რეფლექსიაში, კრიტიკულ აზროვნებასა და ჰიპოთეზის ჩამოყალიბებაში; პროცესის საშუალებით, რომელშიც ყველა ადამიანი იღებს პასუხისმგებლობას სწავლაზე, გამოიყენონ თავისი ცოდნა და შესაძლებლობები რეალურ ცხოვრებაში.

ბოსნია და ჰერცეგოვინაში სამეწარმეო განათლების სახელმძღვანელო მოიცავს სწავლების ინტერაქტიულ მეთოდებს, სადაც მოსწავლეები სასწავლო პროცესის აქტიური მონაწილეები არიან.

სახელმძღვანელოები უფრო გავრცელებულია ზოგად ზედა საშუალო საფეხურსა და სკოლაზე დაფუძნებული IVET-ისთვის (ქვეყნების/რეგიონების დაახლოებით

მესამედი), ვიდრე ქვედა საშუალო განათლების საფეხურისთვის. ეს შეესაბამება იმ ფაქტს, რომ სამეწარმეო განათლება უფრო ხშირია ზოგად ზედა საფეხურის საშუალო განათლებაში, ვიდრე ქვედა საშუალო საფეხურზე. აქტიური სწავლა და აქტივობები საკლასო ოთახის გარეთ არის სწავლების ყველაზე გავრცელებული მეთოდი, რომლისთვისაც არსებობს გაიდლაინები. მთელი სასწავლო პროცესი დაფუძნებული უნდა იყოს აქტიური მეთოდებისა და მუშაობის ფორმების გამოყენებაზე. საკლასო ოთახის გარეთ აქტივობები ხშირად მოიცავს ბიზნესვიზიტებს (მაგალითად, ლატვიაში, ავსტრია-ასა და სერბეთში).

საბერძნეთში ფართოდ გამოიყენება ქეისების შესწავლა უმუშევრობის, ინფლაციის, მიწოდებისა და მოთხოვნის კანონების უკეთ გასაგებად და ა.შ., კერძოდ, როდესაც სამეწარმეო განათლება ისწავლება საგნის „პროექტის“ ფარგლებში, მოსწავლეები სწავლობენ ბიზნესიდეის კონცეფციიდან რეალობამდე მიყვანას.

მონტენეგროში ძირითადი ამოსავალი წერტილია განათლების ყველა საფეხურზე აქტიური სწავლება; განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება გამოცდილების სწავლებასა და კვლევას; ამასთან, პრაქტიკული მუშაობა გამოიყენება საგნის შინაარსისა და ცოდნის შესასწავლად.

ზოგიერთი ქვეყანა, სადაც აცხადებენ, რომ აქვთ სამეწარმეო განათლების ინტეგრირებული საგნები, არ იყენებს ცენტრალური ხელისუფლების მიერ შერჩეულ სახელმძღვანელოებს სწავლებისა და სწავლის მეთოდების შესახებ. ხშირ შემთხვევაში, ამის მიზეზი სკოლებისა და მასწავლებლებისთვის მინიჭებული ავტონომიაა.

მაგალითად, **გაერთიანებული სამეფოში** (ინგლისი, უელსი და ჩრდილოეთ ირლანდია) სწავლების მეთოდებსა და სასწავლო მასალებს ირჩევს მასწავლებელი, ხელმძღვანელ მასწავლებელთან და კათედრის ხელმძღვანელთან კონსულტაციით (მასწავლებელი, რომელსაც აქვს პასუხისმგებლობა კონკრეტულ საგანზე და რომელიც ეხმარება და ხელმძღვანელობს სხვა მასწავლებლებს). თითოეული მასწავლებელი პასუხისმგებელია გაკვეთილების დაგეგმვასა და სამუშაო სქემების შედგენაზე, რათა უზრუნველყოს, რომ სასწავლო პროგრამა აკმაყოფილებდეს ნორმატიულ მოთხოვნებს.

თუმცა ზოგიერთ ქვეყანას აქვს მექანიზმები, რომლებიც ხელს უწყობს მეწარმეობის განათლების სწავლებას. მაგალითად, **ჩეხეთის რესპუბლიკაში** მასწავლებლებს შეუძლიათ, გააზიარონ თავიანთი გამოცდილება და პრაქტიკაზე დაფუძნებული სწავლების მეთოდები სპეციალური ინტერნეტფორუმის, „მეთოდური პორტალის“ გამოყენებით, რომელიც სხვა სფეროებსაც მოიცავს.

მედიაწიგნიერება, როგორც გააჭოდი კოჰაბიტაცია

მარია მასხუდარიძე

კომუნიკაციების ეროვნული კომისიის
მედიაწიგნიერების განვითარების
ხელშეწყობის დეპარტამენტის უფროსი

შესავალი

ტექნოლოგიურმა წინსვლამ, ბევრ სიკეთესთან ერთად, საზოგადოება ახალი გამოწვევების წინაშეც დააყენა. ციფრული ტექნოლოგიების განვითარებამ თითოეული ჩვენგანი ინფორმაციის მომხმარებლად და, ამავე დროს, მედიაპროდუქტის შემქმნელად აქცია. შესაბამისად, გაიზარდა ინფორმაციის გავრცელების სიჩქარე და მასშტაბი.

თანამედროვე სამყაროში ბევრად გართულდა არა ინფორმაციის მოძიება, არამედ, უწყვეტ ინფორმაციულ ნაკადში მისი სიზუსტისა და სისწორის გადამოწმება. ამდენად, ფაქტისა და მოსაზრების გამიჯვნა, ყალბი და ნამდვილი ამბის ერთმანეთისგან გარჩევა ჩვენი დროის ერთ-ერთ ყველაზე დიდ გამოწვევად იქცა. სწორედ ამ პრობლემის საპა-

სუხოდ გაჩნდა თანამედროვე ადამიანისთვის სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანი მედიაწიგნიერების კომპეტენცია – ის, თუ როგორ ახერხებს ადამიანი ინფორმაციის გაანალიზებას, გაფილტვრას და შეფასებას, განსაზღვრავს მის მოქალაქეობრივ პასუხისმგებლობას.

მიუხედავად იმისა, რომ არ არსებობს მედიაწიგნიერების უნივერსალური განმარტება, მკვლევართა უმრავლესობა, ისევე, როგორც ამ სფეროში ჩართული სხვადასხვა აქტორი, თანხმდება, რომ ეს არის კრიტიკულ აზროვნებაზე დაფუძნებულ უნართა ერთობლიობა (Bulger & Davison, 2018). უფრო კონკრეტულად კი, გაერთიანებული ერების განათლების, მეცნიერებისა და კულტურის ორგანიზაცია (UNESCO) მედიაწიგნიერებას განსაზღვრავს, როგორც მედიაპროდუქ-

ტზე წვდომის, მისი ანალიზის, კრიტიკული შეფასების, შექმნისა და გავრცელებისათვის საჭირო ცოდნის, უნარების, დამოკიდებულებების, კომპეტენციებისა და ჩვევების ერთობლიობას.¹

მედიაწიგნიერება ციფრული საუკუნის გამოწვევების დასაძლევად ყველაზე ეფექტიანი ინსტრუმენტია, ვინაიდან ყალბ ახალ ამბებთან, დებინფორმაციასთან, და პროპაგანდასთან გამკლავების ერთადერთი იარაღი ინფორმირებული და ცოდნით აღჭურვილი მოქალაქეა. ამიტომ, საზოგადოებაში მედიაწიგნიერების უნარების განვითარება არა მხოლოდ საქართველოსთვის, არამედ გლობალურადაც, ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი ამოცანაა.

მე-20 საუკუნის მეორე ნახევრიდან UNESCO აქტიურად მონაწი-

მედიაინჟინერების ინტეგრირება ფორმალურ განათლებაში

ლეობს მედიაგანათლების ხელშეწყობაში და მიზნად ისახავს ისეთი ჯგუფების კომპეტენციების განვითარებას, როგორებიც არან: პოლიტიკის შემქმნელები, მასწავლებლები, მედიის წარმომადგენლები, ახალგაზრდული ორგანიზაციების წევრები და დაუცველი მოსახლეობა. გარდა ამისა, ორგანიზაცია თანამშრომლობს წევრ სახელმწიფოებთან და ეხმარება მათ შესაბამისი პოლიტიკისა და სტრატეგიების შემუშავებაში.

მედიაინჟინერების ხელშეწყობისადმი გაზრდილი ინტერესის მაგალითია გაეროს მედიისა და ინფორმაციული წიგნიერების გლობალური კვირეულის შესახებ რეზოლუცია, რომელიც გაეროს გენერალურმა ასამბლეამ 2021 წლის 25 მარტს 75-ე სესიის ფარგლებში მიიღო. რეზოლუციის თანახმად, მედიისა და ინფორმაციული წიგნიერების გლობალური კვირეული ყოველი წლის ოქტომბრის ბოლო კვირას აღინიშნება გაეროს წევრ

არაერთ ქვეყანაში, მათ შორის საქართველოში.

მედიაინჟინერების განვითარება საქართველოში

საქართველო, ისევე, როგორც ევროკავშირის წევრი ქვეყნები, ცდილობს საზოგადოებაში მედიაინჟინერების განვითარების გზით დაძლიოს მზარდი დეზინფორმაციის გამოწვევა; ეს ფუნქცია ევროპის ქვეყნებ-

ში სწორედ მარეგულირებელ კომისიებს აკისრიათ. ამიტომაც, საქართველოში მედიაწიგნიერების განვითარების ხელშეწყობისა და საზოგადოების ცნობიერების ამაღლების კანონისმიერი ფუნქცია, 2018 წლიდან საქართველოს კომუნიკაციების ეროვნულ კომისიას დაეკისრა. ამ მიზნით შეიქმნა მედიაწიგნიერების განვითარების დეპარტამენტი და (ააიპ) მედიააკადემია. გარდა ამისა, მოწვეული საერთაშორისო ექსპერტის, მარტინა ჩეპმენის² მიერ მომზადდა მედიაწიგნიერების განვითარების ხელშეწყობის სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა.

მედიაწიგნიერების დანიშნულებაა, ერთი მხრივ, მედიასტანდარტის გაზრდა, რაც უზრუნველყოფს ხარისხიანი მედიაპროდუქტის შექმნას და, მეორე მხრივ, მოქალაქეების ინფორმირებულობის ხელშეწყობა, რათა შეძლონ სწორი არჩევის გაკეთება. თუკი მედიაწიგნიერების განვითარების დეპარტამენტი საზოგადოების ცნობიერებისა და კომპეტენციების ამაღლებაზე პასუხისმგებელი, მედიააკადემიის მთავარი ამოცანა მედიის წარმომადგენლების პროფესიული განვითარებისა და ინოვაციური მედიაპროდუქტის შექმნის ხელშეწყობაა, რაც არსებული მედიასტანდარტის გაუმჯობესებას

ისახავს მიზნად. მედიააკადემია სამი ძირითადი მიმართულებით საქმიანობს. ეს მიმართულებებია მედიასკოლა, მედიაკრიტიკა და მედიალაბი.

მედიაწიგნიერების შესახებ ცნობიერების ამაღლებისთვის კომისია 2018 წლიდან ახორციელებს მნიშვნელოვან პროექტებს. ძირითადი სამიზნე აუდიტორიაა მოსწავლეები, სტუდენტები, მასწავლებლები და მშობლები. პროექტების შერჩევის პროცესი ითვალისწინებს საერთაშორისო, მათ შორის, ევროპული ქვეყნების, საუკეთესო პრაქტიკის შესწავლას და დაინტერესებულ მხარეებთან კოორდინაციით, კონკრეტული პროექტის ქართულ რეალობასთან ადაპტირებას.

მედიაწიგნიერების ხელშეწყობის მიმართულებით, კომუნიკაციების კომისიის პარტნიორთა შორის არიან ისეთი ორგანიზაციები, როგორებიცაა: საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო, მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრი, საინფორმაციო ცენტრი ნატოსა და ევროკავშირის შესახებ, ასევე, საერთაშორისო ორგანიზაციები – ევროკავშირი, ევროპის საბჭო, გაეროს ბავშვთა ფონდი და მსოფლიო ბანკი.

კომპეტენციები

სწორება ადამიანს, რათა

ჩამოყალიბდეს როგორც

ინელინგი, გახდეს აქტიური

მოქალაქე, სოციალურად

ჩართული და ჰუმანური

დასაქმების უნარი.

ლიწარებაა და ფუნქციონირება

კომუნიკაცია კავს

სოციალურ მართლმართლს,

რადგან მონიშნულია

საზოგადოებაში

არსებული პრობლემების

მოგვარებაზე. ახ

პრობლემებს განსაზღვრული

და მოსაზრებები ავტორებზე

თავიანთი იდეების

ჩაქაღვანელებით.

თამამად შეგვიძლია ვთქვათ, რომ კომუნიკაციების კომისიამ მოკლე დროში შთამბეჭდავ შედეგებს მიაღწია – 400-ზე მეტი საგანმანათლებლო ღონისძიების ფარგლებში, ჯამში გადამზადებულია 8300 სკოლის მოსწავლე, 2300-ზე მეტი პედაგოგი და 1000 სტუდენტი. აღსანიშნავია ისიც, რომ კომისიის მიერ მედიაწიგნიერების ცნობიერების ამაღლებისთვის განხორციელებული ინიციატივები, 2022 წელს, მარეგულირებელი ორგანოების ევროპული პლატფორმის (EPRA) საბჭომ შეაფასა, როგორც წარმატებული მაგალითი.

გარდა საგანმანათლებლო ღონისძიებებისა, რომლებსაც კომისია მუდმივად ახორციელებს სამიზნე ჯგუფებისთვის, ვმუშაობთ, ასევე, მედიაწიგნიერების საგანმანათლებლო და საინფორმაციო რესურსების შექმნაზე. 2021 წელს, ევროკომისიის მხარდაჭერით, კომისიამ წარადგინა მედიაწიგნიერების ონლაინპლატფორმა (mediatsigniереba.ge) ძირითადად სამი სამიზნე აუდიტორიისთვის: მოსწავლე, მასწავლებელი და მშობელი. მედიაწიგნიერების პლატფორმა მომხმარებლებს სთავაზობს ღია ელექტრონულ საგანმანათლებლო და საინ-

ფორმაციო რესურსებზე წვდომას და წარმოადგენს ერთგვარ ჰაბს, რომელიც აერთიანებს პარტნიორ ორგანიზაციებს, საჯარო და კერძო სექტორს, აკადემიურ წრეებს, არასამთავრობო და დონორ ორგანიზაციებს, რომელთა საერთო მიზანს წარმოადგენს საქართველოში მედიაწიგნიერების განვითარების ხელშეწყობა.

**მედიასიგნიერების
ინიციტივა
ფორმალური განათლებაში**

გარდა არაფორმალური განათლების პროექტებისა, კომისია

ხელს უწყობს მედიაწიგნიერების ფორმალურ განათლებაში დამკვიდრებასაც. მედიაწიგნიერება, როგორც გამჭოლი კომპეტენცია, ეროვნულ სასწავლო გეგმას 2011 წელს დაემატა. ეროვნული სასწავლო გეგმა მიზნად ისახავს, საგნების სწავლის სისტემური ცოდნის გადამცემთან ერთად, გამჭოლი უნარებისა და ღირებულებების განვითარებას მოსწავლეში. მესამე თაობის ეროვნული სასწავლო გეგმა (2018-2024) მოიცავს ცამეტ ასეთ კომპეტენციას, რომელთა ერთობლიობა წარმოადგენს სწორედ მედიაწიგნიერების საჭირო უნარებს. ეროვნული სასწავლო გეგმის მიხედვით, მედიაწიგნიერ მოსწავლეს უნდა შეეძლოს როგორც მედიაკონტენტის აღქმა-გაზიარება, ინტერპრეტირება, გამოყენება და შექმნა, ასევე, მისი კრიტიკული ანალიზი და სწორი დასკვნის გამოტანა.

კომუნიკაციების კომისიის ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი პროექტი, რომელიც გულისხმობს მედიაწიგნიერების ინტეგრირებას ფორმალურ განათლებაში, გაეროს ბავშვთა ფონდის (UNICEF) მხარდაჭერით, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროსთან და მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნულ ცენტრთან

ერთან მჭიდრო თანამშრომლობით განხორციელდა მიმდინარე წელს.

პროექტის ფარგლებში, პირველ ეტაპზე, სკოლებში ჩატარდა მედიაწიგნიერების საჭიროებების შეფასება; აღნიშნულის გათვალისწინებით, მეორე ეტაპზე, შემუშავდა მედიაწიგნიერების საგანმანათლებლო სტანდარტი ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის ყველა საფეხურისთვის. ასევე, შეიქმნა მედიაწიგნიერების სახელმძღვანელო და შესაბამისი ტრენინგმოდული მასწავლებლებისთვის. პროექტის ფარგლებში შემუშავებული ახალი რესურსების მიხედვით, გადამზადება გაიარა ოთხმა ტრენერმა, რომლებმაც, თავის მხრივ, მასწავლებლები გადაამზადეს. აღსანიშნავია ისიც, რომ პედაგოგების გადამზადება პირველ ეტაპზევე განხორციელდა საქართველოს მასშტაბით და თბილისში, ბათუმში, ქუთაისში, ზუგდიდში, ზესტაფონში, ამბროლაურში, გორში, მცხეთაში, თელავში, ოზურგეთში, ჩოხატაურში, მარნეულში, ახალციხესა და პანკისში სულ 600 პედაგოგი გადამზადდა.

პროექტი „მედიაწიგნიერების ფორმალურ განათლებაში ინტეგრირება“ მეათეკლასელებისთვის არჩევითი საგნის

დამატებას ემსახურება, რომელსაც მოსწავლეები, გადამზადებული მასწავლებლების ხელმძღვანელობით, მიმდინარე სასწავლო წლის დასაწყისიდან, სემესტრის განმავლობაში, გაივლიან და მედიაწიგნიერების, მედიისა და ინფორმაციის ენის, ინფორმაციის დამუშავებისა და დეზინფორმაციის შესახებ ისწავლიან.

აღსანიშნავია, რომ მედიაწიგნიერების ფორმალურ განათლებაში ინტეგრირება ევროპული ქვეყნებისთვისაც მნიშვნელოვანი გამოწვევაა. ევროკომისია 2009 წლიდან მოყოლებული აქტიურად უჭერს მხარს მედიაწიგნიერების ინტეგრირებას სასკოლო პროგრამაში. ევროკომისიის რეკომენდაციებისა და საერთაშორისო თანამშრომლობის გზით, ევროპულმა სახელმწიფოებმა მნიშვნელოვან პროგრესს მიაღწიეს ამ მიმართულებით. თუმცა, უნდა აღინიშნოს, რომ მედიაწიგნიერების, როგორც სავალდებულო სასკოლო საგნის, დანერგვა ჯერ კიდევ ვერ მოხერხდა ევროპისა და აშშ-ის მასშტაბით. მედიაწიგნიერება ძირითადად ინტეგრირებულია სხვა სოციალური მეცნიერებების კურიკულუმებში (ფინეთი, იტალია, საფრანგეთი, ესპანეთი, გერმანია) ან ისწავლება, როგორც არჩევითი

საგანი (დანია, უნგრეთი, სლოვაკეთი, რუმინეთი, ესტონეთი, თურქეთი).

სწრაფად ცვალებად ტექნოლოგიურ გარემოსთან და მის თანმდევ გამოწვევებთან ადაპტაცია მარტივი ამოცანა ნამდვილად არ გახლავთ. თუმცა, საქართველო, მსოფლიოს მოწინავე ქვეყნებთან ერთად და საუკეთესო პრაქტიკის კვალდაკვალ, განსაკუთრებულ ძალისხმევას დებს საზოგადოების მედიაწიგნიერების კომპეტენციების განვითარებაში. სწორედ ამ მიზანს ემსახურება კომუ-

ნიკაციების კომისიაც, რომელიც აგრძელებს მედიაწიგნიერების განვითარების ხელშეწყობას და მომავალშიც არაერთი საინტერესო და მნიშვნელოვანი პროექტის განხორციელებას გეგმავს.

შენიშვნები

- 1 <https://iite.unesco.org/mil/>
- 2 წარმოადგენს ისეთ ავტორიტეტულ ორგანიზაციებს, როგორებიცაა: ევროპის აუდიოვიზუალური ობსერვატორია, ირლანდიის მედიის მარეგულირებელი, დიდი ბრიტანეთის მარეგულირებელი და BBC.

ჩემი ქაღალის სამრეწველო ისტორია – ზუგდიდის ფაიფურის ქარხანა

ირინა ჟოგალია

ზუგდიდის #4 საჯარო სკოლის
დირექტორის მოადგილე

სწავლებისა და სწავლის ახალი
მიდგომები და თანამედროვე
მოთხოვნები, მესამე თაობის
ეროვნული სასწავლო გეგმა
ახალი ნაბიჯებისკენ გვიბიძგებს
მასწავლებლებს და სწავლები-
სა და სწავლის პროცესი უფრო
საინტერესო, შემოქმედებითი და
პროდუქტიული ხდება.

ხშირად ერთი სიტყვა, ფრაზა,
კითხვაც კი ახალი პროექტების
დასაწყისიც ხდება და ახლა სწო-
რედ ასეთ შემთხვევაზე მსურს,
გაგიზიაროთ ჩემი გამოცდილება.

ქართულ ენასა და ლიტერატურას
ვასწავლი სსიპ ქალაქ ზუგდიდის
N4 საჯარო სკოლაში და ამას-
თანავე ვწერგავ იმ სიახლეებს,
რომლებიც მეწარმეობის კულტუ-

რის განვითარებაზეა ორიენტი-
რებული.

ყველაფერი ერთი ჩვეულებრივი
გაკვეთილით დაიწყო. ქართული
ენისა და ლიტერატურის გაკვე-
თილზე ერთი წინადადება მივა-
წერეთ: – ქალაქში მუშათა გარე-
უბანი შეიქმნა. ვიდრე გრამატიკუ-
ლად გავარჩევდით წინადადებას,
შინაარსზე გავამახვილებინე
მოსწავლეებს ყურადღება.
რაოდენ საკვირველიც არ უნდა
იყოს, აღმოჩნდა, რომ საშუალო
საფეხურის მოსწავლეების ნაწი-
ლი მუშათა გარეუბნების არსე-
ბობის შესახებ ინფორმაცია არ
ფლობდა. შევეცადე გაკვეთილის
მსვლელობისას მოკლედ მიმეწო-
დებინა ინფორმაცია პოსტსაბ-
ჭოთა პერიოდში რეგიონისთვის

მნიშვნელოვანი სამრეწველო
ცენტრების (ფაიფურის ქარხ-
ნის, ინგურქალაღდკომბინატის)
შესახებ, ამასთანავე ვესაუბრე
მოსწავლეებს ქალაქის იმ დასახ-
ლებებზე, სადაც ამ საწარმოების
მუშები ცხოვრობდნენ. მოსწავ-
ლეთა ინტერესი გამოიწვია ფა-
იფურის დასახლებამ და ფაიფუ-
რის ქარხნის თემამ. ასე დაიბადა
იდეა, შეგვესწავლა ფაიფურის
ქარხნის ისტორია და მეწარმე-
ობის მასწავლებელთან ერთად
განგვეხორციელებინა პროექტი
„ჩემი ქალაქის სამრეწველო
ისტორია – ზუგდიდის ფაიფურის
ქარხანა“. ჩვენი პროექტი გასცდა
ქართული ენისა და ლიტერატუ-
რის გაკვეთილების ჩარჩოს და
შესაბამისად, ინტერესებმა და
საჭიროებებმა არასაგაკვეთილო

**ღღას ღირაბუღაბი
ლიე და მცირე ბიზნესის
ქალიან შიუსვადა და
მოგაბაზა ორინადირაბული
კოპანიაბის შამთხვაპაშის
კი, თუ იღაა საზოგადოების
კათილელუოგას არ
აქსახურაბა, რთულია
მოხეგარაბული და
ხეარღაგვარი შინარჩუნოს.**

**ცოდნაზა დაუქნაბული
საზოგადოების განვითარება
პროვინდი, საზოგადოებრივ
და პროფესიონალურ
სფაროაბი მოთხოვნაბს
ურდის საკვანძო
კოპაბიანციაბს.**

დრო მოითხოვს. მეტერთმეტე კლასის მოსწავლეთაგან შევექმენი ინტერესების მიხედვით მუშა ჯგუფი, მოსწავლეთა ნაწილმა იმუშავა ფაიფურის ქარხნის ისტორიაზე, ნაწილმა – ფოტომასალის მოძიებაზე, ნაწილმა – ფაიფურის ქარხნის შესახებ ცოცხალი ისტორიები შეკრიბა, ნაწილმა კი სკოლაში საგამოფენო სივრცის მოსაწყობად შეაგროვა ზუგდიდის ფაიფურის ქარხანაში შექმნილი ნაწარმი. ნაწილმა – პროექტის ტექნიკურ უზრუნველყოფაზე აიღო პასუხისმგებლობა.

პროექტის ფარგლებში დაიგეგმა ზუგდიდის ფაიფურის ქარხანაში

დასაქმებულ მხატვრებთან ვიზიტები და შეხვედრები. ამ მიზნით ვესტუმრეთ ზუგდიდის ცნობილ „ორკოლ სტუდიას. მხატვარმა და კერამიკოსმა რობერტ აბსანძემ ბევრი საგულისხმო ისტორია გაიხსენა პოსტსაბჭოთა პერიოდის ფაიფურის ქარხნის საქმიანობის შესახებ და მოსწავლეებს პროფესიული რჩევებიც მისცა. განსაკუთრებით აღსანიშნავი იყო ფაიფურის შტამპის-ცხენის ლოგოს შექმნის ისტორია, საკავშირო ქარხნის პროდუქციის ქარხნის ნაწარმის ხარისხის ნიშნებზე აქცენტის გაკეთება. ჩვენთვის სწორედ ბატონი რობერტისგან გახდა ცნობილი, რომ ფაიფურის ქარხ-

ნის ისტორიის კვლევის საკითხით დღეს არაერთი შემოქმედებითი ჯგუფია დაინტერესებული და მცირე მეწარმეობაზე ფიქრის დაწყებაც არის შესაძლებელი. მოსწავლეებს „ორკოლსტუდი-ში“ კითხვის დასმის საშუალებაც ჰქონდათ, რომლებზეც მხატვრისა და კერამიკოსის კომპეტენციის ჩარჩოში ამომწურავი პასუხები მიიღეს.

ბატონი რობერტის რჩევით სკოლაში მოვიწვიეთ ფაიფურის ქარხანაში იმხანად დასაქმებული მხატვარი როლანდ შარია. სკოლის შეხვედრას დაესწრო უფროსკლასელთა დაინტერესებული ჯგუფი. მხატვარმა შეხვედრაზე მოსწავლეებს გააცნო ფაიფურის დამზადების ტექნოლოგია, გვესაუბრა ქარხანაში არსებულ საგამოფენო სივრცეზე. განსაკუთრებით აღსანიშნავი იყო ჩვენთვის ის ფაქტი, რომ ფაიფურის ქარხნის მხატვართა ჯგუფს ჰქონია იმ პერიოდში მიღებული საერთაშორისო გამოცდილება. კერძოდ, ავსტრიის ექსპერტების გადამზადებით და ახლანდელი „შერატონ მეტეხი პალასის“ სრულ სერვირებაზე პასუხისმგებლობაც ზუგდიდის ფაიფურის ქარხანას დაკისრებია.

მხატვრებთან შეხვედრა გაგრძელდა სამხატვრო გალერეაშიც, მოვიძიეთ ფაიფურის ქარხანაზე

ინფორმაციები ზუგდიდის ცენტრალურ არქივში. უნდა აღინიშნოს, რომ საარქივო მასალებში მოსწავლეებმა საგულისხმო ინფორმაციები ვერ მოიძიეს, ვინაიდან აღნიშნული მასალები არ არის დაცული საცავებში.

მოსწავლეთათვის განსაკუთრებულად საინტერესო აღმოჩნდა პროექტით დაგეგმილი აქტივობა „ვიზიტი შატო ჭკადუაშში“. უფროსკლასელებს საშუალება მიეცათ ადგილზე დაეთვალიერებინათ ფაიფურის ქარხანაში შექმნილი პროდუქციის პრინც ალენ მიურატის მიერ შეგროვილი ნივთები. საინტერესო აღმოჩნდა მოსწავლეთათვის ხარისხის ნიშნების დამადასტურებელი ლოგოებიანი ტურქლის ნახვა, განსაკუთრებით კობალტის სერვიზები.

პრინც ალენ მიურატისა და პრინცესა ვერონიკა მიურატის მიერ მოწყობილმა შეხვედრამ მოსწავლეები ძალიან დააინტერესა. მიურატებმა ინფორმაცია მოგვაწოდეს იმის შესახებ, რომ ზუგდიდის ფაიფურის ქარხნის გაუქმების შემდეგ სწორედ ჭკადუაშის მიურატების სასახლის მიმდებარე ტერიტორიაზე გახსნილა მინი-ქარხანა, რომელიც ე.წ. არეულობის წლებში გაუქმებულა.

სასწავლო პროექტით გათვალისწინებულმა აქტივობებმა

მოსწავლეთა მოტივაცია აამაღ-
ლა, სკოლის საზოგადოება, მათ
შორის, სხვადასხვა საგნის მას-
წავლებლები და მოსწავლეებიც
დააინტერესა. სწორედ ამიტომაც
პროექტის საბოლოო შეჯამება
მასშტაბური გამოვიდა.

შემაჯამებელ კონფერენციაზე
მოსწავლეებმა ისაუბრეს მათ-
ვის საინტერესო საკითხებზე.
მოეწყო ჭურჭლის გამოფენა,
ფაიფურის ქარხნის პროდუქციის
ფოტოგამოფენა, მოსწავლეთა
მიერ ვიდეომასალის ჩვენება.

პრეზენტაციებზე აქცენტი გაკეთ-
და პროექტის მიმდინარეობაზე,
მოსწავლეთა და სკოლის საზო-
გადოების, თემის ჩართულო-
ბაზე, მიგნებებზე, მეწარმეობის
უნარ-ჩვევების განვითარებაზე,
კვლევის ძლიერ და გასაუმჯობე-
სებელ მხარეზე. პრეზენტაციაზე
მოწვეულმა ქიმიის მასწავლებ-
ლებმა მოსწავლეებს პროფესი-
ული რჩევები მისცეს. მათ შორის
ერთ-ერთი განსაკუთრებით
დამამახსოვრდა: – „ფაიფურის
წარმოებაზე რადგანაც საუბ-
რობთ, შესაძლებელია ფაიფუ-
რის რესტავრაციის სწავლაზე
იფიქრონ მოზარდებმა“.

პროექტის თითოეული ნაბიჯი
შეთანხმებული იყო მეწარმეობის
საფუძვლების მასწავლებელთან,
რომელიც ამასთანავე მეთერთ-

მეტე კლასის დამრიგებელიც
გახლავთ. ქალბატონი ეკატერინე
სამუშიას თანადგომით შევძე-
ლით პროექტის განხორციელება.

პროექტის მიმდინარეობას
თვალყურს ადევნებდა სკოლის
დირექცია. ზუგდიდის საგანმა-
ნათლებლო რესურსცენტრის
წარმომადგენლობაც დაესწრო
ჩვენს ერთ-ერთ აქტივობას.

მეწარმეობის საფუძვლების საგ-
ნის სწავლების მთავარ ამოცა-
ნად, ვფიქრობ, სწორედ მსგავსი
პროექტების განხორციელება
უნდა დაისახოს მოსწავლეზე
ორიენტირებულმა და მათ ინ-
ტელექტუალურ განვითარებაზე
ორიენტირებულმა სკოლამ. სა-
შუალო საფეხურზე მოსწავლეებს
განსაკუთრებით უნდა დავეხმა-
როთ საკუთარი თავის, შესაძ-
ლებლობის შეცნობაში. ამიტომაც
საზოგადოების უკუკავშირი,

ჯანსაღი კრიტიკა აუცილებელია
შემდგომი ნაბიჯების გადასადგ-
მელად.

ვფიქრობ, რომ საწარმოების
შექმნაზე, ორგანიზაციის კულ-
ტურაზე, დასაქმებულთა მიმართ
გამოჩენილ განწყობებზე, შე-
მოქმედი ადამიანების ინტერე-
სებსა და დამოკიდებულებებზე
პროდუქციის შექმნის ხარისხზე
და ფაიფურის ქარხნის მსგავს
საწარმოებზე საზოგადოების
მოთხოვნებზე მიღებული ცოდნა
და პროექტში ჩართული საზო-
გადოების გამოცდილება ჩემს
მოსწავლეებს მომავალში გა-
მოადგებათ.

როგორც პროექტის ავტორი და
ორგანიზატორი დიდ მიღწევად
ვთვლი იმას, რომ სწორედ ამ
პროექტმა განაპირობა „ორკოლ-
სტუდიაში“ ერთ-ერთი მოზარდის
დასაქმების შემოთავაზება.

თავთაბაბადაშვილი

თბილისის 1-ელი ექსპერიმენტული
სკოლის მეწარმეობის კლუბის
„CEO CLUB“ ხელმძღვანელი

კლუბური მუშაობა მოსწავლის კოპატიანსიის განვითარებისთვის

მეწარმეობა, როგორც ერთ-ერთი გამჭოლი კომპეტენცია, უაღრესად მნიშვნელოვანი კომპეტენციაა სასკოლო ცხოვრებაში. სამეწარმეო კომპეტენცია გულისხმობს შესაძლებლობების, იდეების გამოყენებას და სხვებისთვის მათი ფასეულობებად გარდაქმნის შესაძლებლობას. ის ეფუძნება კრეატიულობას, კრიტიკულ აზროვნებასა და პრობლემის გადაჭრას, ინიციატივის აღებასა და შეუპოვრობას, ასევე კულტურული, სოციალური ან ფინანსური ღირებულებების მქონე პროექტების დაგეგმვისა და მართვის ერთობლივად მუშაობის შესაძლებლობას. სამეწარმეო უნარები ეფუძნება კრეატიულობას, რომელიც მოიცავს წარმოსახვას, სტრატეგიულ აზროვნებას, პრობლემის გადაჭრას, კრიტიკულ და კონსტრუქციულ რეფლექსიას განვითარებადი კრეატიული პროცესებისა და ინოვაციების

ფარგლებში, ასევე არა მარტო ინდივიდუალურად, არამედ გუნდში კოლაბორაციულად მუშაობის, რესურსების მობილიზებისა და მდგრადი საქმიანობის შესაძლებლობას. სამეწარმეო განათლება ხელს უწყობს მოსწავლეებში საკომუნიკაციო და კოგნიტური უნარების განვითარებას.

მას შემდეგ რაც მასწავლებლის სახლის ტრენერ ნინო ბეგლარიშვილთან გავიარე სამეწარმეო საფუძვლების ტრენინგი მიხვდი, რომ უნიკალური შანსი მეძლეოდა ამ მიმართულებაში კარი შემელო. არაფორმალური განათლება ჩემთვის უაღრესად მნიშვნელოვანი და საინტერესოა. ვფიქრობ, მოსწავლეებს სჭირდებათ დაწესებული ჩარჩოებიდან გამოსვლა. მათზე მორგებული და მათთვის საინტერესო საკლუბო ცხოვრებაში აქტიურად ჩართულობა ეს ისაა რაც ახლა

ყველა მოსწავლეს ჰაერით სჭირდება. კლუბური სწავლება და პროექტების განხორციელება ის გასაღებია, რომელიც კოვადის დატოვებული უარყოფითი ზემოქმედებისგან გვიხსნის. მოსწავლეები არაფორმალური განათლების გზით თავისუფლად სწავლობენ იმ უნარ ჩვევებს, რასაც აქამდე ვერ ძლევდნენ და ბრკოლდებოდნენ. სწორად ამიტომ გადაწყვიტე მეწარმეთა კლუბის შექმნა, რადგან ეს ჩემს მოსწავლეებს რეალურად სჭირდებოდათ.

თავდაპირველად მოსწავლეებთან დავგეგმე შეხვედრები, რათა მათთვის გამეცნო- რა არის მეწარმეობა? როგორ შეიძლება ის გამოადგეთ დღევანდელ ცხოვრებაში? როგორ შეიძლება მომავლის შექმნა და საქმის კეთება სასკოლო ასაკიდან? ეს შეხვედრები მიზნად ისახავდა

მოსწავლეებში ცნობიერების
ამაღლებას და ინტერესის გაღ-
ვივებას. მოსწავლეებმა მალევე
გამოთქვეს მზაობა და ინტერესი
ჩამოგვეყალიბებინა სამეწარმეო
კლუბი. ასე შევექმენით 2022 წლის
1 ნოემბერს მეწარმეთა კლუბი
“CEO CLUB”. ჩვენი საკლუბო შეხ-
ვედრები ძალიან საინტერესოდ
მიმდინარეობს. ჩვენს კლუბში
გენდერული ბალანსი დაცულია.
აქ ნახავთ მეათე კლასელ გოგო-
ბიჭებს, რომლებმაც ერთმანეთი
კლუბში გაიცნეს. საერთო ჯამში
ჩვენი კლუბი სამი პარალელი
კლასისგან შედგება. ექვსი თვის
თავზე შეიძლება თამამად ითქვას
ის, რომ ეს მოსწავლეები ერთი
დიდი ოჯახის წევრები არიან.
ერთად უხარიათ, ერთად სწყნით,
ერთად დგანან ქარსა და ყინვაში,
სიცხესა თუ სიციეთი.

თავდაპირველად დავაფუძნეთ
ერთი კომპანია, რომელმაც
გაყიდვების ლიცენზია მალევე
მოიპოვა და ორბელიანის მო-
ედანზე თბილისის მერიის მიერ
გამართულ საშობაო ბაზარზე
მივიღეთ მონაწილეობა. კლუბმა
4 დღის მანძილზე 1500 ლარის
მოგება ნახა. -9 გრადუს ყინვასა
და თოვლში დილის 11 საათიდან
საღამოს 21:00 საათამდე იდგნენ
და ბავშვები საკუთარი ხელით
დამზადებულ პროდუქციას ყიდ-
დნენ. ამ გამოფენა-გაყიდვაში
მონაწილეობის მიღება მათთვის

გახდა მთაბე აცოცების დასაწყისი და განზრახული აქვთ სამომავლოდ მწვერვალის დაპყრობა. საშობაო ბაზარზე ბავშვებმა ძალიან დიდი გამოცდილება მიიღეს. გამოიკვეთა კომპანიის სუსტი და ძლიერი მხარეები შესაძლებლობები და საფრთხეები. მიუხედავად იმისა რომ ყინვაში უწევდათ დგომა, ყველა მათგანი იყო საოცრად ამაყი რომ მათ ეს შეძლეს. აღსანიშნავია ის ფაქტიც რომ მოსწავლეებს უწევდათ რამოდენიმე ენაზე საუბარი მაგ: ინგლისურად, გერმანულად და რუსულად. აქტიურად ყიდნენ მათ ნაწარმს უცხოელ ტურისტებზე. ყველა პოტენციურ მყიდველს ქართველი იქნებოდა ეს თუ უცხოელი დაუზარავად უხსნიდნენ ნაწარმის შესახებ ყველა დეტალს. მათი აქსესუარები გაიყიდა: გერმანიაში, საფრანგეთში, ირლანდიაში, დუბაიში და ახალ ზელანდიაშიც კი. ამ გამოფენა-გაყიდვაში ასევე ძალიან აქტიურად იყვნენ ჩართული მოსწავლეთა მშობლები, რომლებიც მოსწავლეებს მუდმივად ამხნევებდნენ. მოგვიანებით ბავშვებმა მითხრეს რომ ეს იყო მათი ცხოვრების საუკეთესო 4 დღე და რომ აუცილებლად მიგველო კიდევ მონაწილეობა მსგავს გამოფენა-გაყიდვებში.

ამჟამად კლუბი განაგრძობს წინსვლას და განვითარებას. უკვე

2 კომპანია გვაქვს ჩამოყალიბებული და ორივე მათგანმა მიიღო გაყიდვების ლიცენზია. ორივე კომპანია იღებდა მონაწილეობას მთაწმინდაზე გამართულ სააღდგომო გამოფენა-გაყიდვაში. აქ მათ გაიცნეს და კონტაქტი დაამყარეს სხვა მეწარმეებთან, რომლებიც დაეხმარნენ და კიდევ ერთ გამოფენა-გაყიდვაზე მიიღეს მონაწილეობა – წიგნის საერთაშორისო დღესთან დაკავშირებით. ორივე კომპანიას აქვს საკუთარი სოციალური ქსელი, რომელიც დიდი პოპულარურობით სარგებლობს და შეკვეთებს უკვე ონლაინაც ღებულობენ. კლუბის ერთ-ერთი წევრი **კესო ჩხეიძე** აღნიშნავს: „კლუბმა მოგვცა ძალიან დიდი გამოცდილება არა მარტო ბიზნესის სფეროში, არამედ ჩვენი შესაძლებლობების წარმოჩენაში. CEO CLUB-მა გვასწავლა თანადგომა, ერთად მუშაობა, მოგვცა მეტი დამოუკიდებლობა და თავდაჯერებულობა. CEO CLUB-ის დამსახურებით ვისწავლეთ ბიზნეს იდეისა და ბიზნეს გეგმის დაწერა, ჩამოვაყალიბეთ საკუთარი მინი კომპანია taris.si რომელიც სხვადასხვა სოციალურ ქსელში საკმაოდ დიდი პოპულარობით სარგებლობს და დღეს უკვე ონლაინაც ვიღებთ შეკვეთებს. გაზრდილი მოთხოვნებიდან გამომდინარე უახლოეს მომავლაში ვაპირებთ კომპანიაში ახალი თანამშრომლის

აყვანას, რომელიც საკურიერო მომსახურებაში დაგვეხმარება“. კლუბის კიდევ ერთი წევრის **მარიამ კელიხაშვილის** თქმით კი: „ჩემი კლუბში გაწევრიანება საუკეთესო გადაწყვეტილება იყო რაც აქამდე მიმიღია. ვცდილობ გამოვიყენო ყველა ის შესაძლებლობა რასაც კლუბი მთავაზობს. კლუბში მიღებული გამოცდილება რეალურ ცხოვრებაში მადგება, ასევე კარიერულ განვითარებასა და წინსვლაში დამეხმარება. CEO CLUB-მა მომცა საშუალება გამეცნო ადამიანები, რომლებიც ამჟამად ჩემს ცხოვრებაში უდიდეს ნაწილს იკავებენ. კლუბმა მომცა შეცდომების დაშვების უფლება და ასევე ამავე შეცდომების გამოსწორების შესაძლებლობა. განსაკუთრებით ბედნიერი ვარ იმით რომ კლუბმა მომცა საშუალება შემეცნო ქართული ბაზარი, მარკეტინგი და ყიდვა-გაყიდვის თეორიების პრაქტიკაში განხორციელება. კლუბი და მისი წევრები ყოვეთვის დაიკავებს უმნიშვნელოვანეს ადგილს ჩემს ცხოვრებასა, გულსა და გონებაში. კლუბის წევრები დიდი ოჯახივით ვართ და სულ ერთად დავდივართ არა მხოლოდ კლუბური საქმიანობის პროცესში, არამედ კონცერტებზე, კინოში და ა.შ.“

აუცილებლად უნდა ითქვას ისიც რომ 145 მოსწავლეთა კომპანიიდან საუკეთესო 36 კომპანიას

**სამხარაო კოპიტაძისა
განსაზღვრავს
მხარაოებს, რომორც
ფართო კოპიტაძისა,
რომლის ახალ ცხოვრების
ხვედა სფეროს: პირად
განვითარებას, აქტიურ
საზოგადოებრივ
მოღვაწეობას, საშუაო
განათლება დასაქმების
ან თვითდასაქმების
სტატუსით შესვლას,
სარისკო საქმეების
განმეცხვას კუდიურად,
სოციალური თუ კომარსიული
მიმართულებით.**

შორის ჩვენი კლუბის ორივე კომპანია მოხვდა და მიიღო მონაწილეობა „სამეწარმეო განათლების ფესტივალი 2023“-ში. კლუბის დამსახურებით ჩვენს სკოლას სამეწარმეო განათლების განვითარებაში შეტანილი განსაკუთრებული წვლილისთვის გადაეცა მადლობის სიგელი, ხოლო მოსწავლეებს – სერტიფიკატები. მოსწავლეებმა გამოიჩინეს ინტერესი ეკონომიკის მიმართ და მიუხედავად იმისა რომ ჩვენს სკოლაში ეკონომიკის საფუძვლები არ ისწავლება, საერთაშორისო ეკონომიკის ოლიმპიადებზე გავიდნენ. წარმატებით გადალახეს პირველი ეტაპი და გადავიდნენ მეორე-ეროვნულ ტურში, რომელიც ივნისში გაიმართება... **ზუკა კვაჭაძე**, რომელიც ეკონომიკის საერთაშორისო ოლიმპიადის

მეორე ტურში გადავიდა კლუბის შესახებ ამბობს რომ: – „სამეწარმეო კლუბში განხორციელებულმა პროექტებმა მიზიდვა დავინტერესებულიყავი მეწარმეობითა და ეკონომიკით. ჩემთვის კლუბში გატარებული ყველა საათი სახალისო და საინტერესოა. კლუბი დამეხმარა გუნდური მუშაობის და კრიტიკული აზრობნების კიდევ უფრო განვითარებაში. აქ მიღებულ გამოცდილებას აუცილებლად გამოვიყენებ მომავალში ჩემი კარიერული წინსვლისთვის“.

კლუბში შეძენილი უნარებით მოსწავლეებს განუვითარდათ კრიტიკული აზროვნება, კრეატიულობა, ანალიტიკური უნარები. ისწავლეს პრობლემის გადაჭრის ხერხები და გზები, რაც ხელს

უწყობს ახალგაზრდა ადამიანებს ზრდასრულობაში გადასვლას, აქტიურ მოქალაქეობასა და საქმიანობას. სამეწარმეო უნარები ხელს უწყობს სხვადასხვა სასწავლო გარემოს შორის კარგი თანამშრომლობის ჩამოყალიბებას განსხვავებული სასწავლო მიდგომებისა და კონტექსტების განვითარებას.

კლუბის ლიდერი **ქეთა სირბილაძე** აღნიშნავს რომ „მეწარმეთა კლუბის ხელმძღვანელობა ჩემთვის კატაკლიზმური გამოცდილება იყო. მე ვეძებდი საზოგადოებას, სადაც შემეძლო თანამოაზრე თანატოლებთან ერთად მიმეღო ღირებული ცოდნა მეწარმეობის საფუძვლების შესახებ. როგორც კი გავიგე კლუბის შექმნის შესახებ მაშინვე გამოვთქვი სურვილი მეც

ამ კლუბის წევრი გავმხდარიყავი. კლუბმა მომცა შესაძლებლობა აქტიურად ჩართული ვყოფილიყავი ტრენინგებში, ვორქშოპებში, შემესწავლა ბიზნესის, მეწარმეობისა და ეკონომიკის საფუძვლები. შევიძინე სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანი პიროვნული უნარები. ამ ყველაფერმა შთამაგონა მეფიქრა ჩარჩოებს მიღმა. მოხარული ვარ რომ ამ კლუბის ნაწილი ვარ, რომელიც მხარს უჭერს ჩემს მიზნებსა და მისწრაფებებებს. მეხმარება გამოწვევების დაძლევისა და გლობალურ აზროვნებაში.“

CEO CLUB-ის ძირითად მიზნებს წარმოადგენს მოსწავლეთათვის კლუბის ფარგლებში განსაზღვრული აქტივობების დაგეგმვა-განხორციელება, ასევე ეკონომიკური საქმიანობის კუთხით მოსწავლეთა პრაქტიკული და თეორიული უნარ-ჩვევების განვითარება. სასკოლო პროგრამების მხარდაჭერა. საგანმანათლებლო ბაზის შექმნა. მოსწავლეთა კვლევის, სინთეზის, ანალიზის, დისკუსიის უნარების გამოვლინება და ჩამოყალიბება. მიღებული ცოდნის ადაპტირება ყოფა-ცხოვრებაში;

პრეზენტაბელურობისთვის საჭირო უნარების ჩამოყალიბება. მოსწავლეთათვის თვითგამოხატვის და საკუთარი

უნარ-ჩვევების გამოვლენის შესაძლებლობების მიცემა. პრობლემის გადაჭრისათვის საჭირო უნარ-ჩვევების გამოვლინება. წყვილებში, ჯგუფებსა და ინდივიდუალურად მუშაობის გამოცდილების მიღება-გაზიარება. კლუბი უფლებამოსილია განხორციელოს ნებისმიერი საქმიანობა, რომელიც ემსახურება კლუბის მიზნებს, ინტერესებს, ორიენტირებულია შედეგზე და არ ეწინააღმდეგება საქართველოს კანონმდებლობას.

ამჟამად, კლუბში ვამუშავებთ წიგნს ჯონათან გალიბლის თავგადასავალს, რომელიც ახალმა ეკონომიკურმა სკოლამ აჩუქა კლუბის წევრებს. ძალიან მოხა-

რული ვართ ისეთი ორგანიზაციის არსებობის როგორიცაა ჯუნიორ ეჩივმენტი და ახალი ეკონომიკური სკოლა, ეს ორგანიზაციები ძალიან გვეხმარება მოსწავლეებისთვის სტიმულის მიცემაში.

აკაკია თაბუაშვილი

თბილისის #182 საჯარო სკოლის
დირექტორი

მეწარმეობის სწავლების საუკეთესო პრაქტიკა

2021-2022 სასწავლო წლიდან, სსიპ გოგითა კიკნაძის სახელობის ქალაქ თბილისის N182 საჯარო სკოლის საბაზო საფეხურზე აქტიურად დაიწყო მეწარმეობის სწავლება. სასწავლო კურსს ხელმძღვანელობს სამოქალაქო განათლებისა და მეწარმეობის პედაგოგი, ირინა ჯვარშიშვილი. სწავლება ხორციელდება არჩევითი საგნის – „მეწარმეობის

საფუძვლები“ – ფარგლებში და თეორიულ სწავლებასთან ერთად მიმდინარეობს პრაქტიკული სამეწარმეო საქმიანობაც. სკოლა ჩართულია ორგანიზაცია „ჯუნიორ ეჩივმენტ საქართველოს“ პროგრამაში, რომელიც მასწავლებლებისა და მოსწავლეებისთვის მუდმივი განვითარებისა და შრომის მოტივაციის წყაროა. სკოლა აქტიურად მონაწილეობს

ჯუნიორ ეჩივმენტის მიერ შემოთავაზებულ მრავალფეროვან აქტივობებში, ტრენინგებში, საკონსულტაციო შეხვედრებში, ბავშვებისათვის გამართულ კონკურსებში, ბანაკებსა და ფესტივალებში, რამაც უდიდესი შედეგი გამოიღო.

სკოლაში მეწარმეობის სწავლების პირველ წელს, მოსწავლე-

ებისა და პედაგოგის ერთობლივი მუშაობის შედეგად, შეიქმნა სანთლის საწარმო, რომლის ძირითად მიზანს მდგრადი განვითარების, კერძოდ, 12 მიზნის – „მდგრადი მოხმარება და წარმოება“ – შესრულება წარმოადგენს. მოსწავლეები თვითონ ამზადებენ სანთლებს; ქმნიან სანთლებისთვის ყალიბებს; ასხამენ და ამუშავებენ მეორეულ სანთლებს; იყენებენ მეორეული გამოყენების ქილებს. ბავშვები ქმნიან, ასევე, საქართველოს ღირსშესანიშნაობებისა და ეროვნული სიმბოლოების ფორმის სანთლებს. საწარმო Candlera-ს (იხ. მოსწავლეთა საწარმოს ფეისბუქგვერდი <https://www.facebook.com/CandleraGeo>) ერთ-ერთი მიზანი, გარდა მდგრადი მიზნების შესრულებისა, არის, თავისი პროდუქციის მეშვეობით, უცხოელი სტუმრების ინტერესის გაზრდა

საქართველოს კულტურის, ისტორიისა და ტრადიციების მიმართ, რაც ხელს შეუწყობს ტურიზმის განვითარებას ჩვენს ქვეყანაში.

აღნიშნული პროექტის წარმატებით განხორციელებამ დიდი ინტერესი გამოიწვია; სანთლის მინიკომპანია დასახელდა მოსწავლეთა საუკეთესო საწარმოებს შორის, საქართველოს მასშტაბით და მეწარმეობის საფუძვლების პედაგოგი ირინა ჯვარშიშვილი, კომპანიაში ჩართული ორი მოსწავლე და სკოლის დირექტორი, ქალბატონი ეკა თაბუაშვილი გაემგზავრნენ ესტონეთში, ქალაქ ტალინში, სადაც სკოლის საწარმო Candlera მონაწილის სტატუსით წარმოადგინეს ესტონურ მეწარმეობის გამოფენა-გაყიდვაზე. ვიზიტის ფარგლებში, გაიმართა შეხვედრა ესტონეთის განათლების სამინისტროში; შედგა ვიზი-

მანარეა არის ალაშიანი, რომელიც ამისთვის სარჯავს აუცილებად ღროსა და ენერგიას, თავს თავზე იღებს ფინანსურ, ფსიქოლოგიურ და სოციალურ რისკებს, ზილქოე კი იღებს ფულს ან/და მიღწეულით კაპაუოფიდაბას (როგორც სიზრითი, აშარიკაძე ბაცნიარი, პროფესორი).

ტი ტალინის ერთ-ერთ საჯარო სკოლაში, გამოცდილების ორმხრივი გაზიარების მიზნით. სტუმრებმა საგაკვეთილო პროცესში, საწარმოს დაარსებისა და მუშაობის შესახებ უამბეს ტალინის საჯარო სკოლის მოსწავლეებს. მეწარმეობის მასწავლებელს, თავის მოსწავლეებთან ერთად, სამეწარმეო განათლების სწავლების გამოცდილების გაზიარების შესაძლებლობა მიეცა, ასევე, სამეწარმეო ფესტივალსა და თბილისის „რეგიონულ სამეწარმეო კონფერენციაზე“, რომელიც სკოლის დირექტორების, მასწავლებლების, მოსწავლეებისა და

სხვადასხვა ორგანიზაციის წარმომადგენლებისათვის გაიმართა. გარდა ამისა, მინიკომპანიის წევრებმა მონაწილეობა მიიღეს არაერთ გამოფენა-გაყიდვასა და ფესტივალში, მათ შორის, GEN_E Virtual Expo-ში, სადაც წარადგინეს Junior Achievement-ის პროგრამის ფარგლებში დაარსებული კომპანია „Candlera“, ევროპის სხვადასხვა ქვეყნის მოსწავლეებთან ერთად. იმავედროულად, „Candlera“ მონაწილეობდა Startup Marathon-ში, რომელიც განხორციელდა ევროკავშირის საერთაშორისო პროექტის „European Year

of youth 2022“-ის ფარგლებში. აღნიშნულ სამეწარმეო ღონისძიებებსა და აქტივობებში მონაწილეობისა და შეტანილი მნიშვნელოვანი წვლილისთვის, კომპანია „Candlera“-ში ჩართული მოსწავლე – მარიამ შარმაზანაშვილი გახდა თბილისი ბანკის სტიპენდიატი, ერთი წლის ვადით.

ამ ეტაპზე, სკოლაში ფუნქციონირებს სამი განსხვავებული მიმართულების მეწარმეობის კლუბი და მოსწავლეებთან ერთად შექმნილი საწარმოები, რომლებშიც განსხვავებული შესაძლებლობების, ინტერესებისა

და აკადემიური მოსწრების მექონე მოსწავლეები დიდი მონდომებითა და ენთუზიაზმით მუშაობენ. ისინი სკოლაში აწარმოებენ ხელნაკეთ საპნებს, სამკაულებს: საყურეებს, ყელსაბამებს, ბეჭდებს, სუვენირებს, აქსესუარებს; ასევე, საკანცელარიო ნივთებს: კალმებს, უბის წიგნაკის ყდებს, სავარცხლებს, ნაძვის ხის სათამაშოებს. ეს ყველაფერი გაფორმებულია მინის ნატეხებით, რომლებსაც ბუნებაში აგროვებენ და გარემოსაც ასუფთავებენ მინის ნარჩენებისგან. ბავშვები, მოზაიკასთან ერთად, ქმნიან წიგნაკებს, რომელთა ფურცლებიც

ბიც გადამუშავებული მაკულატურისგან მათ მიერვე შექმნილი მეორეული ფურცლებია. (იხ. საწარმოს გვერდების ბმულები <https://www.facebook.com/profile.php?id=100089051491045>; <https://www.facebook.com/profile.php?id=100090673350170>).

აღსანიშნავია, რომ პრაქტიკული და თეორიული სამეწარმეო საქმიანობის განხორციელების შედეგად, გასულ სასწავლო წელს მე-10 კლასის 18-მა მოსწავლემ საერთაშორისო გამოცდაზე დაადასტურა სამეწარმეო კომპეტენცია და მოიპოვა 123 ქვეყანაში

აღიარებული საერთაშორისო სერტიფიკატი მეწარმეობაში. წელს მათი რიცხვი გაიზარდა და კიდევ 30-მა მოსწავლემ შეძლო გამოცდის წარმატებით ჩაბარება და აღნიშნული სერტიფიკატის მოპოვება.

მეწარმეობის პედაგოგი, თავის მოსწავლეებთან ერთად, სამეწარმეო საქმიანობის შესახებ გამოცდილებას უზიარებს სკოლებს არა მხოლოდ თბილისში, არამედ რეგიონებშიც. მოსწავლეებში პრაქტიკული სამეწარმეო უნარების განვითარების მიზნით, Candlera მარნეულის N2 საჯარო

სკოლაშიც იმყოფებოდა. აღნიშნული სკოლის მოსწავლეებმა სწორედ ამ ვიზიტის შემდეგ დაიწყეს სამეწარმეო საქმიანობის განხორციელება.

სკოლის მეწარმეობის კლუბის ხელმძღვანელთან, პედაგოგ ირინა ჯვარშიევილთან ერთად, სამეწარმეო მიმართულებით აქტიურად თანამშრომლობს ადგილობრივ თვითმმართველობასთან. კლუბმა მონაწილეობა მიიღო ქალაქ თბილისის მერიის მიერ ორგანიზებულ საახალწლო გამოფენა-გაყიდვაში; ქალაქ თბილისის მერმა, თანამშრომლობისათვის, კლუბი დააჯილ-

დოვა მადლობის სიგელით.

სკოლა აგრძელებს სამეწარმეო სწავლების კიდევ უფრო მეტად განვითარებას. მეწარმეობის ხელმძღვანელმა, სკოლის მოსწავლეებთან ერთად, შეიმუშავა პროექტი მეწარმეობის შესახებ, რომელმაც მოიპოვა გრანტი USAID Civic Education Program-ის მცირე საგრანტო კონკურსის ფარგლებში. აღნიშნულ პროექტში ჩართულმა მოსწავლეებმა ითანამშრომლეს თბილისის სხვადასხვა სკოლასთან და მოსწავლე ახალგაზრდობის ეროვნულ სასახლესთან; ასევე, სოციალურ საწარმოებთან და

მეწარმეობის მიმართულებით მომუშავე ორგანიზაციებთან. შესაბამისად, აღნიშნული პროექტით შესაძლებელი გახდა არა მხოლოდ ცნობიერების გაზრდა, არამედ პრაქტიკული უნარების გამომუშავება და ამ უნარების საზოგადოების საკეთილდღეოდ გამოყენებაც.

„კეთებით სწავლის შედეგად, მე ყოველდღიურად ვხედავ, როგორ ვითარდებიან ბავშვები, როგორ უყალიბდებათ პრაქტიკული ცხოვრებისათვის უაღრესად მნიშვნელოვანი უნარები; როგორ ხდებიან მეტად თავდაჯერებულები, მიზანდასახულები,

კრეატიულები; როგორ ახორციელებენ მოლაპარაკებებს, პრეზენტაციებს; როგორ ურთიერთობენ საზოგადოებასთან. ისინი მართლაც ყალიბდებიან ლიდერებად და მეწარმეებად. მათ შეძლეს და გახდნენ ცნობადები, მოიპოვეს ხალხის სიყვარული. ახლა კი კვლავ აგრძელებენ შრომას მეტი წარმატებისთვის.

და ბოლოს, აღნიშნული პროგრამით მეწარმეობის სკოლაში სწავლებით, ჩვენ შევძლებთ საზოგადოებაში ფინანსური წიგნიერების ამაღლებას, მასწავლებლების პროფესიულ განვითარებას, მოსწავლეებსა და მოსახლე-

ობაში სამეწარმეო უნარების ჩამოყალიბებას, საზოგადოებაში ფინანსური დამოუკიდებლობის გააზრებას და, რა თქმა უნდა, ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკური განვითარების ხელშეწყობას“ – ირინა ჯვარშიშვილი, სამოქალაქო განათლებისა და მეწარმეობის პედაგოგი.

ნუგზარ კოსჩიძე

სამეცნიერო ინტელექტუალური
კლუბის „თაობათა დიალოგი“
თავმჯდომარე

არაფორმალური განათლების როლი საკვანძო კომპეტენციების მხარდაჭერის გაძლიერებაში

განათლების როლი, ახალგაზრდების ინფორმირებულობის ზრდის თვალსაზრისით, მნიშვნელოვანია. დღეს მრავალი მიდგომის, მეთოდისა და ტექნიკის გამოყენების შესაძლებლობა არსებობს იმისათვის, რომ ეფექტურად იყოს მიღწეული სწავლების მიზანი.

ჩვენი სურვილია, სტატიაში, კონკრეტული მაგალითების საფუძველზე, წარმოვაჩინოთ არაფორმალური განათლების როლი 8 საკვანძო კომპეტენციის მხარდაჭერის გაძლიერების მიმართულებით.

როგორც ცნობილია, არაფორმალური განათლება ორიენტირებულია ინდივიდზე, მის კონკრეტულ საჭიროებებსა და სასიცოცხლო უნარების გამომუშავებაზე. საქართველოს განათლების სისტემაში მან თავისი ასახვა პოვა 2005-2007 წლებში. მოზარდები არაფორმალურ განათლებას ძირითადად

ტრენინგების, ფორუმების, ბანაკებისა და სხვა ფორმალურს მიღმა აქტივობებით იღებენ.

იმავედროულად, მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ არ შეიძლება ფორმალური და არაფორმალური (ასევე, არსებობს ფორმალურს მიღმა) განათლება ერთმანეთთან დავაპირისპიროთ ან კონკურენტებად აღვიქვათ. პირიქით, ისინი ერთმანეთს ავსებენ.

ჩვენი ორგანიზაცია, სამეცნიერო-ინტელექტუალური კლუბი „თაობათა დიალოგი“ (RICDOG), 2007 წლიდან აქტიურად ჩაერთო ევროკომისიის პროექტში „ახალგაზრდობა მოქმედებაში“ (დღეს მას ერასმუს პლუსი ეწოდება). ამ პროგრამის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მიმართულება სწორედ არაფორმალური განათლების მეთოდების გამოყენებაა ახალგაზრდებთან მუშაობაში. მარტო

ჩვენი ორგანიზაციის მეშვეობით, ახალგაზრდული გაცვლითი, ტრენინგებისა და სასწავლო ვიზიტების ფარგლებში, 1000-ზე მეტმა ახალგაზრდამ მიიღო მონაწილეობა და მათ ისეთი კომპეტენციების გაძლიერება შეძლეს, როგორებიცაა: პერსონალური, სოციალური და სწავლის (learning to learn) კომპეტენცია, მოქალაქეობის კომპეტენცია, სამეწარმეო კომპეტენცია, კულტურული გაცნობიერებულობისა და გამოხატვის კომპეტენცია და სხვა.

2011 წლიდან RICDOG-მა ახალგაზრდებთან მუშაობის ახალ მიდგომებს დაუდო სათავე. პირველი მცდელობები უშუალოდ ორგანიზაციის შიგნით მოხდა. ძირითად ინსტრუმენტად, გეიმინგის მეტოდი იყო არჩეული, რაც სხვადასხვა კომპეტენციის მხარდაჭერას აძლიერებდა. მაგალითად, ორგანიზაციის

წევრების პიროვნული უნარების გამომუშავებისთვის მოხდა ორგანიზაციული სტრუქტურის გე-იმიფიცირება, ანუ სტრუქტურაში თამაშის ელემენტების შეტანა.

„გეიმიფიკაცია (Gamification) არის მიდგომა სასწავლო პროცესისადმი, სადაც ხდება თამაშის მიმზიდველი ელემენტების გადმოტანა და გამოყენება რეალურ საგანმანათლებლო სივრცეში. ამასთან, განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა მოტივაციას და თვითმოტივაციას“. (ქეთევან მამათელაშვილი, გეიმიფიკაცია ტექნოლოგიაზე დაფუძნებულ სწავლებაში (სიმულატორი), თბილისი, 2019 წელი).

ქვემოთ მოცემულ სურათზე თქვენ ხედავთ, რომ ორგანიზაციული სტრუქტურა თამაშის მონოპოლიის მსგავსად გამოიყურება. თითოეულ უჯრაზე დატანილია ნიშანი (ნახატი), რომელიც მოიცავს კონკრეტულ შესასრულებელ ამოცანას. გამოწვევები მოიცავს ისეთი ტიპის დავალებებს, როგორებიცაა იდეების გენერირება, პროექტის წერა, გუნდის ორგანიზება, აქციების ჩატარება და სხვა.

აღნიშნულმა გეიმიფიცირებულმა პროგრამამ ახალგაზრდული ორგანიზაციების საქმიანობაში ჩართულობა მკვეთრად გაზარდა, მრავალი პიროვნული უნარი

გენარაჟირებდა იდეები, ვისაც აკონოშიკური რასურსები გააქვთ უფრო მაღალი პროდუქტიულობის პოტენციალი და აკავებს ნარმოების პროცესს, ნარმოების სხვადასხვა ფაქტორის კომპინირებით ინფორმაციასა და გამოცდილებასთან (ქანაბრის სი).

განუვითარა ახალგაზრდებს და დამოუკიდებელი კარიერული წინსვლისთვის ახალი შესაძლებლობა მისცა მათ.

ზემოთ მოცემული გამოცდილების საფუძველზე, RICDOG-მა PH international-ის პროექტის „სკოლის, საზოგადოებისა და პოლიციის თანამშრომლობის პროგრამა (SCOPE)“ სათემო ინიციატივების კომპონენტის ფარგლებში, შექმნა გეიმიფიცირებული სატრენინგო პროგრამა „სამართალდამცავი“.

პროგრამას ახორციელებდა ორგანიზაცია PH International, ამერიკის შეერთებული შტატების სახელმწიფო დეპარტამენტის ანტინარკოტიკულ და სამართალდამცავ ორგანოებთან ურთიერთობის საერთაშორისო ბიუროს (INL) ფინანსური მხარდაჭერით.

ამ პროექტის მიზანი იყო ახალგაზრდების სამართლებრივი ცნობიერების ამაღლება და სამართალდამცავებსა და ახალგაზრდებს შორის პოზიტიური ურთიერთობის/ნდობის ფორმირება ინოვაციური მეთოდის გამოყენებით.

პროექტის ფარგლებში შეიქმნა ონლაინთამაში „სამართალდამცავი“. მომზადდა ვებგვედი, სოციალური ქსელის გვერდი და ჯგუფი, დავალებები მონაწილე გუნდებისთვის და სერიალის სცენარი. აღნიშნული თამაში მოიცავდა ანიმირებულ ისტორიას „განსაკუთრებულ საქმეთა დეპარტამენტის“ შესახებ, რომლის წარმომადგენელი სამართალდამცავები სხვადასხვა გამოწვევას უმკლავდებოდნენ. თითოეულ სერიაში მოთხრობილი იყო კონკრეტული ამბავი, დეტექტივი და მონაწილეები მასთან დაკავშირებულ გამოწვევას იღებდნენ.

ვებგვერდზე რეგისტრირებული მონაწილეები ქმნიდნენ თავიანთ სამუშაო ოთახებს, სადაც იღებდნენ დავალებებს და, შესრულების შემთხვევაში, ნახულობდნენ მიღებულ ქულებს. გარდა ამისა, პროექტის განმავლობაში ტარდებოდა სხვადასხვა ვებინარი სამართალდამცავების ჩართულობით. თამაშის პროცესში მონაწილეებმა შეისწავლეს 10-მდე საქმე ბუღინგის, ოჯახური ძალადობის, სამართალდამცავ ორგანოებთან თანამშრომლობის, კიბერუსაფრთხოებისა და ადრეული დანაშაულის პრევენციის საკითხების ირგვლივ.

თამაშის ელემენტების გამოყენებამ განაპირობა მაღალი ჩართულობა. ჯამში, 71 ქალაქის/სოფლის 507 მოსწავლე ჩაერთო თამაშში.

მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ ყველა გამოწვევა PH international-ის მიერ შემუშავებული სახელმძღვანელოს საფუძველზე ჩამოყალიბდა და პროცესმა მოსწავლეების მიერ აღნიშნული წიგნების შესწავლის მაღალი დონე უზრუნველყო.

გარდა გეიმიფიკაციისა, RICDOG-მა სამაგიდო თამაშების გამოყენება დაიწყო მოზარდებში სხვადასხვა კომპეტენციის გასაძლიერებლად. ორგანიზაციის ოფისში ყოველ კვირას „თამაშების დღე“ დაწესდა.

ასევე, სპეციალურად ამ მიზნის-
თვის, ორგანიზაციამ საკუთარი
სამაგიდო თამაშები შექმნა.
მაგალითად, „მშვიდობის დაფა“,
რომელიც წარმოადგენს სამა-
გიდო თამაშების ნაირსახეობას
კონფლიქტების განვითარების,
პრევენციის, მოგვარებისა და
მშვიდობის მშენებლობის თემაზე.

აღნიშნული თამაში ეყრდნობა
ადამიანის წარმოდგენებს, მის
ინსტინქტებსა და ხედვებს კონფ-
ლიქტური სიტუაციების შექმნის ან
განვითარების პროცესში; ავლენს
ადამიანში არსებულ დამოკიდებუ-
ლებებს და ასწავლის კონფლიქ-
ტის ალტერნატიული, მშვიდობიანი
გზებით მოგვარების ხერხებს.

თამაში ორიენტირებულია,
რომ მონაწილეებმა გაიაზრონ
გადაწყვეტილებები და ეძიონ
მშვიდობიანი გამოსავლის გზები.
„მშვიდობის დაფა“ უბრუნველ-
ყოფს, რომ მონაწილემ გამოიმუ-
შაოს: ფანტაზიის, ანალიზისა და
მსჯელობის, კონსტრუქციული
დიალოგის, სტრატეგიული და
ტაქტიკური სვლების, კონფლიქ-
ტურ რუკასთან მუშაობისა და
ოპერირების უნარები.

აღნიშნული თამაშის მოდი-
ფიცირებულ ვერსიას მასწავ-
ლებლები რამდენიმე სკოლა-
ში იყენებენ საგნის მიზნების
მისაღწევად.

„ფასეულობა“, ასევე, წარმოად-
გენს სამაგიდო თამაშების ნაირ-
სახეობას, სადაც სიკეთისა და
ბოროტების შერკინების სიმულა-
ცია ხდება. მონაწილეები მაგიდის
ირგვლივ სხდებიან და მოცემული
კონკრეტული ფასეულობების
(როლების) მიხედვით ნაწილდე-
ბიან (მაგ.: ჭკუა, უგუნურება და ა.შ).

თამაშის განმავლობაში მონაწი-
ლეები საუბრობენ პიროვნების
ფასეულობებსა და ღირებულე-
ბებზე. თამაში ფსიქოლოგიურია
და მოთამაშისგან ინტელექტუ-
ალურ და ფილოსოფიურ აზროვ-
ნებას მოითხოვს.

მონაწილეები როლებს შემთხ-
ვევითი პრინციპით, ბარათების
მეშვეობით ინაწილებენ და
საიდუმლოდ ეცნობიან. მეზღაპრე
(თამაშის წამყვანი) მათ ლეგენ-
დას აცნობს, რომელიც თემატუ-
რია. ლეგენდა მოიცავს სიტუაციის
აღწერას, პრობლემას, რომლის
წინაშეც დგებიან მოთამაშეები.
თამაში ოთხი ნაწილისგან (3 გან-
საცდელი და შეჯამება) შედგება.
დასაწყისში მოთამაშეები ეცნო-
ბიან ლეგენდას (მოცემულობას)
და თითოეული განსაცდელის
დროს არჩევენ სამ სხვადასხვა
ფასეულობას ან მის განმარტებას
შორის აკეთებენ. თამაშში გამარ-
ჯვებულია ბოროტება ან სიკეთე
(იმისდა მიხედვით, ვინც უმრავ-
ლესობაში დარჩება თამაშის

ბოლოს) ან ჯოკერი, რომელიც
დამოუკიდებელი მოთამაშეა.

ეს მხოლოდ მცირე ჩამონათვა-
ლია იმ თამაშებისა, რომლებიც
შექმნილია ორგანიზაციის მიერ.

გასათვალისწინებელია, რომ
ნებისმიერი ჩვენი აქტივობა და-
სასრულს აუცილებლად მოიცავს
გააზრების ნაწილს. ის შეიძლება
სხვადასხვა ხერხით განხორ-
ციელდეს. მაგალითად, დებრი-
ფინგის, შეჯამების, რეფლექსიის
ან უკუკავშირის სახით. ყველა
მათგანს თავისი მნიშვნელობა
და დანიშნულება აქვს. გააზრება
ყველაზე მნიშვნელოვანი ნაწი-
ლია, რომლის დროსაც მონა-
წილეები ახდენენ მოქმედების
ანალიზს და დამოკიდებულების
(კომპეტენციის შესამე ელემენ-
ტის) ფორმირებას.

ამ გამოცდილებაზე დაყრდნო-
ბით, RICDOG-მა ბალდათის
მუნიციპალიტეტის მერიის მხარ-
დაჭერითა და სსიპ ახალგაზრ-
დობის სააგენტოს დაფინანსებით,
მილიონიანი ფონდის საგრანტო
კონკურსის ფარგლებში, 2020
წელს შექმნა ახალგაზრდული
სივრცე „გეიმ ზონა“.

„GAME ზონის“ მიზანია, ბალდა-
თის მუნიციპალიტეტში მცხოვრე-
ბი 14-დან 29-წლამდე ახალგაზრ-
დებისათვის ისეთი სივრცის შექმ-

სივრცეში მოზარდებს სთავაზო-
ბენ სხვადასხვა დასახელების
სამაგიდო თამაშებს („გორგასა-

- სამეწარმეო და ინიციატივის კომპეტენცია;
- დამოუკიდებლად სწავლის კომპეტენცია;
- ურთიერთობის კომპეტენცია (საბაზისო);
- შემოქმედებითობისა და კრიტიკული აზროვნების კომპეტენცია.

ცენტრს წელიწადში 700 უნიკალური მოსარგებლე ჰყავს. მონაწილეებმა ჩამოაყალიბეს „გეიმ ბონის“ წევრთა კლუბი, შეიმუშავეს წესდება,

RICDOG-ი კიდევ ერთ მიდგომად
ახალგაზრდებში კომპეტენციების
გასაძლიერებლად, თანასწორ-
განმანათლებლობას იყენებს.

თანასწორ-განმანათლებლობა
გულისხმობს პროცესს, რომელ-
შიც მოტივირებული და შესაბამი-
სი სწავლებაცავალი ადამიანე-
ბი (ჩვენს შემთხვევაში, სკოლის
მოსწავლეები), სხვადასხვა
საგანმანათლებლო აქტივობით,
საკუთარ ცოდნასა და გამოცდი-
ლებას უზიარებენ თანატოლებს/
თანასწორებს.

მაგალითად, პროექტის „სკოლის მოსწავლეებში მოქალაქეობის კომპეტენციის განვითარებისა და ცოდნის პრაქტიკული

გამოყენების ხელშეწყობის პროგრამა“ ფარგლებში, რომელსაც, თავის მხრივ, ევროპის საბჭო ახორციელებს პროექტით „დემოკრატია იწყება სკოლებში“, განათლების სამინისტროსთან თანამშრომლობით და შვეიცარიის განვითარებისა და თანამშრომლობის სააგენტოს ფინანსური მხარდაჭერით. RICDOG-ის მიზანია, სკოლის მოსწავლეებში მოქალაქეობის კომპეტენციების განვითარების ხელშეწყობა და სამოქალაქო განათლების გაკვეთილებზე მიღებული ცოდნის პრაქტიკული გამოყენების უზრუნველყოფა. პროექტი ორიენტირებულია, არაფორმალური განათლების მიდგომებისა და ახალგაზრდული საქმიანობის გამოყენებით, მხარი დაუჭიროს ახალგაზრდებს შემდეგი კომპეტენციების განვითარებაში: 1. მოქალაქეობრივი კომპეტენცია 2. გა-

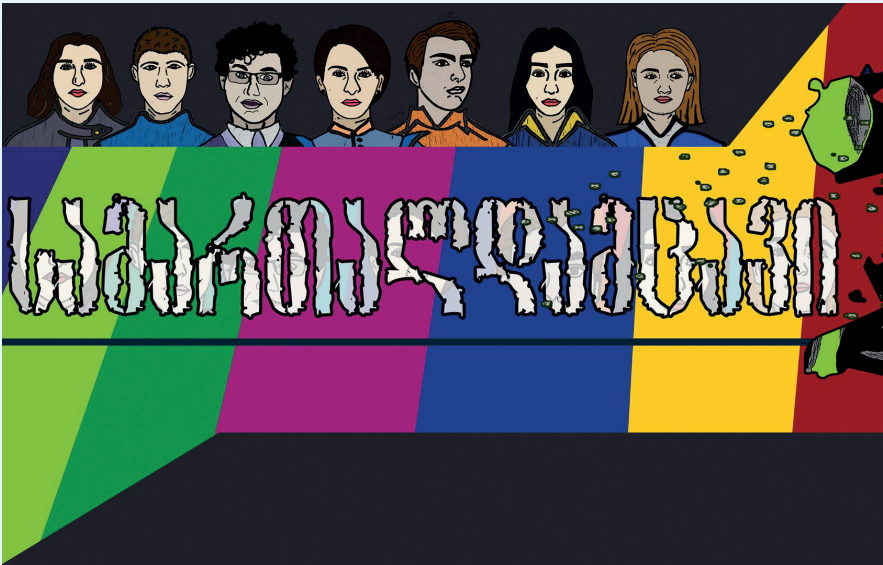
რემოსდაცვითი კომპეტენცია. 3. ანალიტიკური, ტექნოლოგიური, ინფორმაციული და სამეცნიერო კომპეტენცია 4. სამეწარმეო და ინიციატივის კომპეტენცია. 5. შემოქმედებითობისა და კრიტიკული აზროვნების კომპეტენცია. 6. დამოუკიდებლად სწავლის კომპეტენცია. 7. ურთიერთობის კომპეტენცია (საბაზო) 8. კულტურული გამოხატვისა და კულტურათაშორისი ურთიერთობის კომპეტენცია 9. ჯანმრთელობის დაცვისა და ჯანსაღი ცხოვრების კომპეტენცია.

მიზნებიდან გამომდინარე, RICDOG-მა ოთხი სხვადასხვა სკოლის 16 მოსწავლეს ასწავლა კლუბის ჩამოყალიბება, ვორქშოპების ჩატარება, პრეზენტაციების აწყობა და წარდგენა. გადამზადებული თანასწორ-განმანათლებლები თავიანთ სკოლებში ჩამოაყალიბებენ ახალგაზრდულ

კლუბს, 9 კომპეტენციის თემატიკის ირგვლივ ჩაატარებენ ვორქშოპებს თანატოლებისთვის და შეიმუშავენ ინიციატივებს, თემის საჭიროებებზე დაყრდნობით.

ერთ-ერთი ბოლო პროდუქტი, რომელიც ახალგაზრდებში პიროვნული უნარების, სასიცოცხლო კომპეტენციების გაძლიერებას შეუწყობს ხელს, არის წიგნი-თამაში „ლიდერთა ეპოქა“. წიგნი-თამაშები მრავლად არსებობს თამაშების ბაზარზე. ჩვენ გამოვიყენეთ ეს მეთოდი და მის საფუძველზე ავაგეთ პიროვნული განვითარების პროგრამის სახელმძღვანელო.

„ლიდერთა ეპოქა“ აერთიანებს პიროვნული განვითარების 25 თემას. მაგალითად: ტექსტის ანალიზი, ლიდერობა, გუნდურობა და გუნდური მუშაობა, დროის მართვა, მიზნების დასახვა, კრე-

ათიულობა და ინოვაციურობა და სხვა.

წიგნ-თამაშში მოცემულია სამეფოს ისტორია, სადაც გარდაიცვალა მეფე და ახალი მეფე უნდა აირჩიონ. მონაწილეებს ეძლევათ საშუალება, შეარჩიონ სხვადასხვა საგვარეულოს გმირი, რომელსაც თავისი უპირატესობები ექნება. იმისათვის, რომ მონაწილეების მიერ შერჩეული გმირი გახდეს მეფე, მათ ამ მოგონილი ქვეყნის სხვადასხვა საზოგადოების ფენების მხარდაჭერა უნდა მოიპოვონ და შეაგროვონ მეფის ინაუგურაციისთვის საჭირო ატრიბუტიკა (გვირგვინი, სკიპტრა, ბეჭედი, სფერო, მოსასხამი და ყელსაბამი).

თითოეული თემა დავალების შესრულების სამი სხვადასხვა დონისგან შედგება: 1. თეორიული მასალის გაცნობა; 2. პრაქტიკული

სავარჯიშოების შესრულება; 3. მიგნებების (ანუ დამოკიდებულების ცვლილების) ანალიზი, რომელშიც განსხვავებულ ქულებს იღებს მონაწილე. აღნიშნული მეთოდი ამ ეტაპზე სატესტო რეჟიმშია.

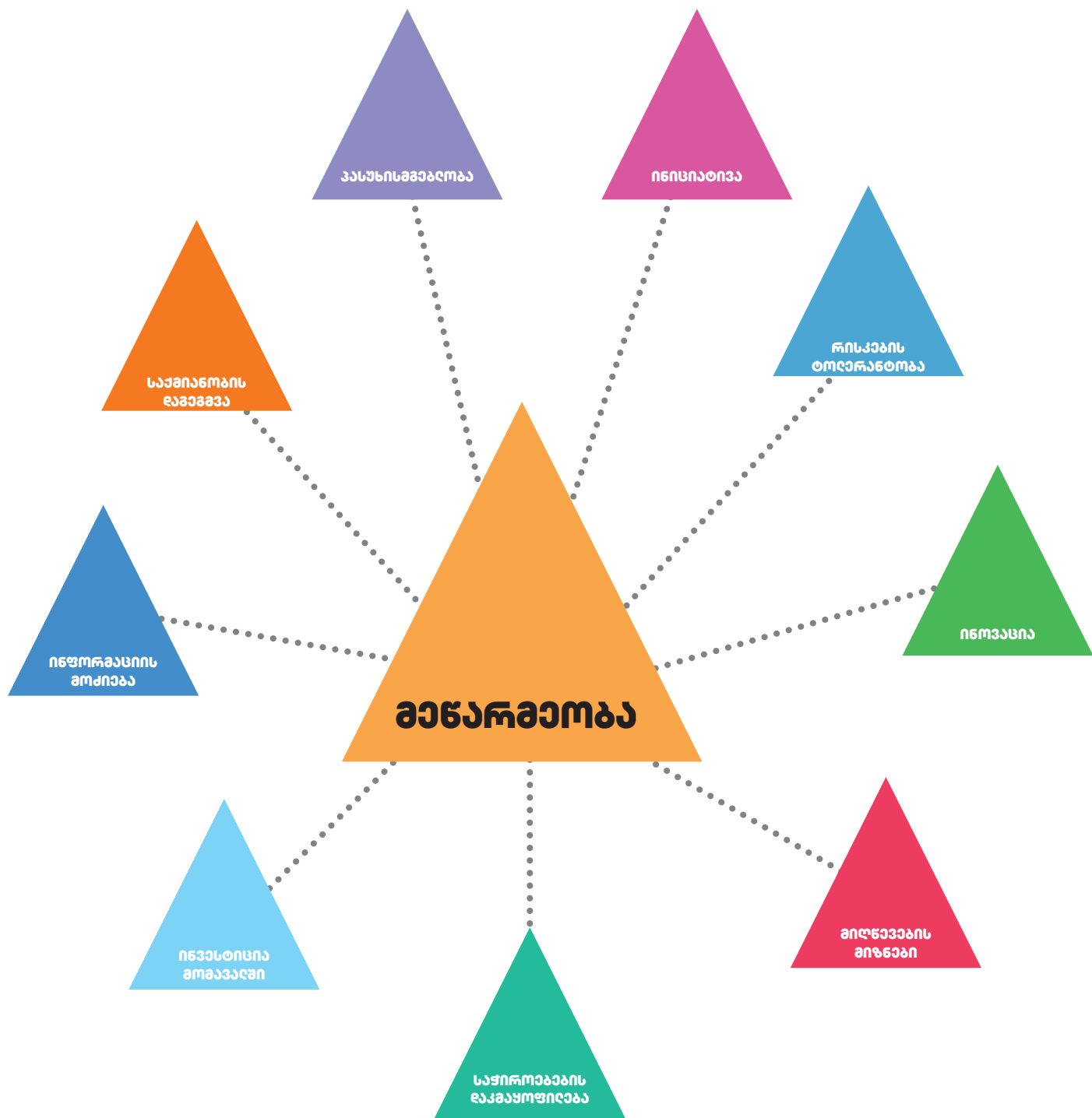
შესაბამისად, არაფორმალური განათლება იძლევა დიდ და მრავალფეროვან შესაძლებლობას იმისათვის, რომ სასწავლო პროცესი ახალგაზრდებისთვის საინტერესო და მიმზიდველი გახდეს.

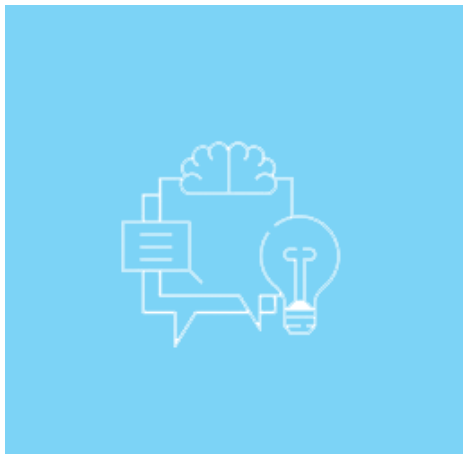
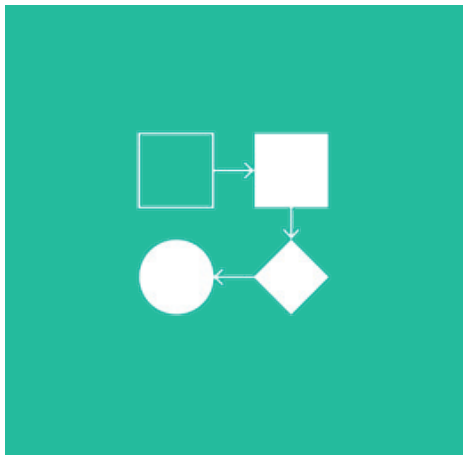
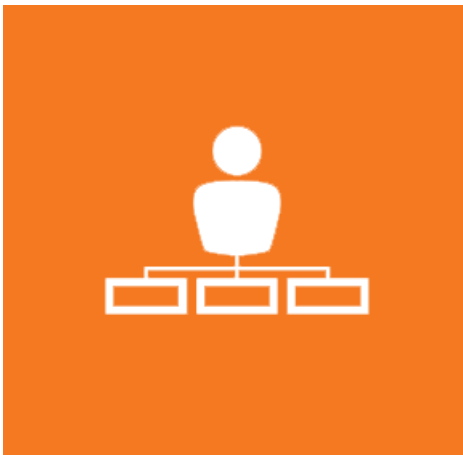
ჩვენს შემთხვევაში, არაფორმალური განათლების მრავალი მეთოდიდან, 3 მიდგომა გამოვიყენეთ: გეიმიფიკაცია, სამაგიდო თამაშები და თანასწორ-განმანათლებლობა. თუმცა არსებობს უამრავი სხვა მიდგომა, მეთოდი და ელემენტი, რომელიც ასევე ეფექტურად შეიძლება გამოვი-

ყენოთ. სავსებით შესაძლებელია, ფორმალური განათლების ნაწილში მოვახდინოთ არაფორმალური განათლების ინტეგრირება.

არაფორმალური განათლების გამოყენებამ კომპეტენციების გაძლიერების მხარდაჭერის მიმართულებით აჩვენა, რომ:

1. სწავლის პროცესი ხდება საინტერესო და მიმზიდველი მოსწავლეებისთვის;
2. მოსწავლე თავისუფალია და სრულად არის ჩართული აქტივობაში;
3. პროცესის მონაწილეები ნაკლები ბარიერების გარეშე ახდენენ ცოდნის, უნარისა და დამოკიდებულების ჩამოყალიბებას;
4. თამაშის ფორმა იწვევს მოსწავლეთა დიდი რაოდენობით ჩართულობას;
5. მონაწილეები თამაშის განმავლობაში ინარჩუნებენ კონცენტრაციას ამოცანაზე და ორიენტირებულები არიან მიზნის მიღწევაზე.

www.tpdc.ge